Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 199 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1884 (Ն. Տ.) 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ․ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան ։

Իսկ գաւառներէն հեռագրել հասցէիւ՝

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده {ارەولك}

غزته‌سى اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1 Պոլսոյ	համար	տարեկան	գաղղիական	արծաթ	200
»	»	վեցամսեայ	»	»	100
»	»	եռամսեայ	»	»	50
»	»	ամսեայ	»	»	17
Գաւառաց	համար	տարեկան	»	»	240
»	»	վեցամսեայ	»	»	120
»	»	եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներու	տարեկան	»	»	59
»	»	վեցամսեայ	»	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է ։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԽԱՏԱՒՈՐՔ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Ազգ մը որ չի գնահատեր իւր դաստիարակութեան համար եղած աշխատանքներն՝ առաջդիմական ճամբու մէջ մնած չի կրնար համարուիլ բնաւ ։ Հանրածանօթ ճշմարտութիւն մ՚է այս, յաճախ կրկնուած ։ Կը հետեւի թէ չենք կրնար անտես ընել այն կարգ մը մարդոց ապարքն, որք դէշ թէ աղէկ, բայց միշտ անձնուիրութեամբ ու հաստատամտութեամբ, կ՚աշխատին յառաջ վարել կրթական գործն ։ Այս կարգի անհատներու մէջ, գլխաւոր տեղ մը կը բռնեն անշուշտ ազգային մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէնք ։ Այս մասնաւոր վարժարանք, յորս իրենց արդեամբք արդէն նշանաւոր են Մեզպուրեան, Պերպերեան և Թուրգեննեան, այս օրերս կ՚սկսին նոր տարեշրջան մը ։ Որն իւր ութերորդ տարեշրջանը բոլորած է արդէն, որն ալ եօթներորդ ։ Հաստատութիւններ որք տուած են տեւականութեան այսչափ զօրաւոր ապացոյց մը, արհամարհելի չեն ամենեւին, և երբ այդ հաստատութիւնք ազգային կրթութեան յարկեր են միանգամայն, քաջալերանաց արժանի են քան ամենայն ։ Արեւելք մեծագոյն հաճութեամբ կը կատարէ իւր այս պարտականութիւն ։ Իրենց դպրոցներուն այդ բաւական երկար գոյութեան միջոցին, մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէնք բախեցան շատ դժուարութեանց ։ Նիւթական դժուարութիւններ կրեցին ։ Տարեկան 1000–1500 ոսկւոյ ծախք մը հայթայթել դիւրին չէ դրամական անձկութեան ժամանակներու մէջ ։ Բարոյական դժուարութիւններ ալ կրեցին ։ Ատելութիւն, չարախօսութիւն, բամբասանք բաւական ժամանակ հալածեցին ազգային լուսաւորութեան այս աշխատաւորներն, ինչպէս միշտ հալածուած են հանրութեան օգտակար լինել ուզողները ։ Նոր ձեռնարկի մը դէմ, որ յոյժ սկար ոյժերով կը սկսէր, ընդհանուր և գրեթէ բնական անվստահութիւն մը, որ կը բաւէ ջլատելու ամեն կորով և անձնուիրութիւն, նուազ ծանր դժուարութիւն մը չեղաւ մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէններուն ընտրած գործողութեան դաշտին մէջ ։ Բայց նոքա համբերութեամբ և հաստատամտութեամբ յաղթեցին տակաւ այս արգելքներու ։ Շահեցան և կը շահին հանրութեան վստահութիւնն, և այսօր իրենց ապագայն կը տեսնեն աւելի պայծառ քան յառաջագոյն ։ Արդարեւ, վերեւ յիշուած երեք վարժարանք նիւթապէս և բարոյապէս ճիշդ նոյն վիճակը չունին ։ Անոնց միջեւ կան տարբերութիւններ, աստիճաններ, երանգներ, զորս քննել մեզ չվերաբերիր, այլ նոցա որք ուղղակի յարաբերութեան կ՚ուզեն մտնել այդ հաստատութեանց հետ, աշակերտներ տալով ։ Մեք կը խօսինք ընդհանուր կերպով մը, և ընդհանուր կերպով կը գովենք մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէններուն անձնուէր և յարատեւ ջանքերն և առաջդիմասէր ոգին ։ Մասնաւոր վարժարանք արդարեւ տակաւին չեն հասած կատարելութեան վիճակի մը, և ունին այլ և այլ թերութիւններ ։ Բայց այս Տնօրէններու ձեռամբ ազգային դաստիարակութեան ասպարիզին մէջ կատարուած առաջդիմութիւնը չենք կրնար գնահատել եթէ բացարձակ իդէալի մը հետ բաղդատութեան դնենք ։ Մեր բաղդատութեան եզր պէտք է ընդունինք ազգային միւս վարժարանները, Թաղային վարժարանաց մեծամասնութիւնն, և Շահնազարեան վարժարանն, որ քանի մը տարւոյ գոյութենէ մի յետոյ այնպէս խղճալի վախճան մ՚ունեցաւ ։ Երբ այս վարժարանաց հետ բաղդատենք, ստուգապէս պիտի տեսնենք առաջդիմութիւն մը մասնաւոր վարժարանաց մէջ ։ Մեր նպատակ գոհունակութիւն յայտնել է այսչափ համար իսկ ։ Կը սիրենք յուսալ թէ, առաջդիմասէր ոգիէ մը մղեալ, մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէնք չպիտի կարծեն թէ ամեն կարելի բարեփոխում մտցուցած են արդէն իրենց վարժարանաց մէջ, և չպիտի կասին տակաւ զարգացման ու բարգաւաճման ճամբուն մէջ, որ ինչպէս ամեն մարդկային հաստատութեանց, իրենց կրթական հաստատութեանց ալ նշանաբանն և օրէնքը պարտի լինել ։ Մասնաւոր խնամ տանիլ երկու սեռէ աշակերտաց բարոյական կրթութեան, և զայս պահպանել վնասաբեր ներկայութեանց ու բացակայութեանց դէմ հաւասարապէս ․ մեծագոյն հսկողութիւն մ՚ի գործ դնել աշակերտաց ընդհանուր կարգապահութեան վրայ, որպէս զի դասախօսութիւններէն պատուելագոյն օգուտ կարենան քաղել, և յատուկ հոգածութեամբ աշխատիլ որ այս աշակերտք, ըստ մեծի մասին էֆէնտի և վաճառականի տղայք, առաւելապէս և քան կարելոյն հիմնապէս ունենան դրական գիտելիքներ քան ուրիշ բաներ, — այս և ուրիշ կարեւոր կէտերու վրայ մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէնք անշուշտ տարուէ տարի բարեփոխումներ ի գործ դնել պիտի ջանան ։ Եթէ բացարձակապէս խստապահանջ չենք, պատճառն այն է որ Թաղային վարժարանաց մեծամասնութեան մէջ այդ և նմանօրինակ թերութիւնք առաւելապէս աչքի կը զարնեն ։ Բայց Տնօրէնք մասնաւոր վարժարանաց՝ պիտի յիշեն անշուշտ որ եթէ իրենց Կրթարանք միշտ որոշ աստիճանաւ մը բարձր չլինին Թաղային վարժարաններէ, գոյութեան իրաւունք ունենալէ կը դադրին ։ Իրենք կը ստանան բացառիկ գումարներ ։ Բացառիկ անուն մը կը կրեն, և բացառիկ խոստումներ բրած են ։ Անշուշտ ըստ այսմ ջանադիր պիտի լինին միշտ բացառիկ դիրք մը արդեամբ գրաւելու ազգային դաստիարակութեան ասպարէզին մէջ ։ Այսպիսի զօրաւոր յոյս մը տածելով, չենք վարանիր կոչում ընել հասարակութեան այն մասին որ անկախ դպրոցներու մէջ կ՚ուզէ կրթել իւր տղայք, քաջալերել մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէններն, և այս քաջալերութեան իսկ շնորհիւ զանոնք կարողացնել մուծանելու նորանոր բարեփոխումներ ։ Կրթութիւնը դրամի խնդիր է ։ Լաւագոյն կրթութիւն մը առաւելագոյն դրամի խնդիր է ։ Երբ մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէնք իրենց տրամադրութեան ներքեւ ունենան աւելի մեծ գումարներ, իրենց անցեալն ապահովութիւն մը կրնայ համարուիլ թէ աւելի խնամեալ կրթութիւն մը պիտի տան իրենց աշակերտաց ։ Առ այժմ մեզ կը մնայ յարատեւութիւն և մեծագոյն յաջողութիւն մաղթել մասնաւոր վարժարանաց Տնօրէններուն ։

* * *

Թաղային վարժարաններն ալ այս օրերս կը մտնեն տարեկան նոր շրջանի մը մէջ ։ Վերջին տարիներու փորձն ակներեւ ցոյց կուտայ թէ Կեդրոնական Վարչութեան ազդեցութիւնք Թաղային դպրոցաց բարեկարգման վրայ՝ ոչինչ է գրեթէ ։ Ասոր համար յոյժ կը ցաւինք ։ Դաստիարակութեան ընդհանուր խնդրոյն վրայ վերջերս թէ՛ Արեւելք օրաթերթին և թէ՛ Մասիս շաբաթաթերթին մէջ երեւցած յօդուածներէն ընթերցողք յիշած են անշուշտ թէ քաղաքակրթեալ աշխարհին մէջ երկու տարբեր դրութիւնք կան կրթական օրէնսդրութեան ․ մին ամեն իշխանութիւն և ուղղութիւն կը կեդրոնացնէ Կեդրոնական Վարչութեան ձեռաց մէջ, որպէս ի Գաղղիա ․ միւսն ընդհանուր հսկողութեան թեթեւ իրաւունք մը միայն կը վերապահէ Կեդրոնին, և ամեն առաջդիմութիւն կ՚ակնկալէ տեղական ջանքերէն, որպէս յԱնգլիա ։ Բայց այս վերջին երկիր, ոչ որովհետեւ նուազ կարեւորութիւն կուտայ Կեդրոնին միջամտութեան, նուազ առաջ չերթար լուսաւորութեան ճամբուն մէջ ։ Հայոց պետական, վարչական, եկեղեցական ու կրթական գործերն ի սկզբանէ հետէ ապակեդրոնացեալ դրութեամբ կառավարուած են, և եթէ անհեթեթ բաղդատութիւն մ՚ըրած լինելու երկիւղը չունենայինք, կ՚ըսէինք թէ այս սկզբամբ Հայոց ոգին աւելի համաձայն է Անգլիացւոց քան Գաղղիացւոց ոգւոյն ։ Բայց ասոնք ամէնքը խօսք են միայն, երբ խնդիրն այնպիսի ժողովրդեան մը վրայ է, որ եթէ ապակեդրոնացական եղած է ոգւով, ցոյց չէ տուած միշտ թէ տեղային և մասնաւոր ոյժերով կրնայ կանոնաւոր գործ մը ի հանդէս բերել, և որ իւր դժբախտութեանց գուցէ մեծագոյն մասը կը պարտի իւր սկար ոյժերուն միշտ անջատ ու անմիաբան մնալուն ։ Աւելի լուսաւորուած, աւելի զարգացած ժողովրդեան մը յատուկ է չնայիլ Կեդրոնին, և անկախօրէն գործել, ինչպէս չափահաս և խելահաս երիտասարդ մ՚ոչ եւս պէտք կը զգայ ծնողական հոգածութեան ։ Ի նկատ առնլով մեր ժողովրդեան յետամնաց վիճակը, Կեդրոնին վրայ միշտ մեծ պարտականութիւն կայ հոգ տանելու ճիւղերուն, այսինքն թաղերուն ու գաւառներուն կարեւորագոյն շահուց, յորս դաստիարակութեան շահերն առաջնակարգ տեղ մը կը բռնեն ։

Բայց ի՞նչ պէտք է ընեն թաղերն երբ Կեդրոնը խղճալի անզօրութեան մը վերածուած կը տեսնենք զանազան պատճառներով ։ Պէ՞տք է միթէ որ թաղերն իրենց վարժարանաց նկատմամբ անտարբեր մնան այս պատճառաւ ։ Կեդրոնին այժմեան անզօրութիւնն ու անհոգութիւնը ցաւալի են անշուշտ ․ բայց շատ աւելի ցաւալի կը լինի եթէ թաղեցիք ուշադրութիւն չդարձնեն իրենց թաղի դպրոցին վրայ, ուր իրենց դրամ կը վատնուի և իրենց տղայք իբր թէ կրթութիւն կը ստանան ։ Կրթութեան մասին թաղային շարժում մը հարկաւոր է, և եթէ այսպիսի շարժում մը ունենայ լաւ ուղղութիւն, պատճառ ունինք հաւատալու թէ մասամբ կրնայ փոխարինել Կեդրոնին անգործութիւնը ։ Մայրաքաղաքիս քանի մը թաղեր ասոր փորձը տուած են արդէն ։ Բայց բազմահայ թաղեր կան որք բոլորովին անհոգ կը կենան, և հետեւապէս անոնց վարժարաններն ալ այնչափ ողբալի վիճակի մէջ են, որ մարդ կը շուարի թէ որո՛ւն վրայ աւելի ցաւ զգայ ․ — տարեկան հարիւրաւոր ոսկիներո՛ւն վրայ, որք այդ թաղեցւոց գրպանէն կելնեն և ի զուր կը վատնուին, թէ հարիւրաւոր տղաքներուն վրայ, որք առանց բան մը սորվելու և ընդհակառակն անառակ ընկերներէ շատ գէշ օրինակներ առնելով, կը բոլորեն տարիներ, մինչեւ որ օր մը չուխայ ելնեն՝ զուրկ ամեն բարոյական և ուսումնական պատրաստութենէ ։

Դպրոցական տարեշրջանի մը սկզբնաւորութիւնն այս ծանր նիւթոյ վրայ խորհելու առիթ կուտայ ։ Թաղերը, Թաղական խորհուրդներն և դպրոցաց Հոգաբարձութիւնք ու Տեսչութիւնք պէտք է զօրաւոր ջանք մ՚ընեն թաղային վարժարանաց վիճակը բարւոքելու ։ Դպրոցային օրինաւոր ելմտացոյց մը և ուսմանց գործադրելի յայտագիր մը պէտք է յօրինեն ։ Տարուէ տարի շրջանակ մը պէտք է գծեն իրենց գործունէութեան, միշտ առաջ երթալու հաստատամտութեամբ, և այդ շրջանակի մէջ ամենայն խղճմտութեամբ ու կանոնաւորութեամբ գործելու հետամուտ պէտք է լինին ։ Թաղային դպրոցաց մէջ ուսումներն անտանական գործած են ։ Ջանանք իրական ընելու պէտք է աշխատիլ ։ Թաղային դպրոցաց մեծ մասին մէջ բնաւ հոգ չի տարուիր տղայոց բարոյական կրթութեան ու կարգապահութեան, որք շատ թուլցած են, ի մեծ վնաս հայ ընկերութեան ապագային ։ Թաղի մը դպրոցին վերաբերեալ այս և ուրիշ կարեւոր խնդիրներ պէտք է առարկայ լինին ամբողջ թաղին հոգածութեան ։ Ապա թէ ոչ, շատ թաղեր կան ուր հանրային դպրոցը տարուէ տարի դէպ ի կործանում կը դիմէ ։ Միայն Գումգափուի մէջ 4-5 երկսեռ մասնաւոր ծաղկոցներ և նախակրթարաններ բացուած են, որք իրենց ամենայն թերութեամբը հանդերձ, ամէն ամիս բազմաթիւ աշակերտներ կը գողնան թաղին հանրային դպրոցներէն ։ Դպրոցային կամաւորութեան սկզբնաւորութիւն մ՚է այս ։ Ամօթ է Պոլսոյ Հայոց, եթէ հանրային գործոց մէջ անկարողութեան այսչափ ակներեւ ապացոյց մը տան թող տալով որ իրենց քթին տակ գտնուող թաղային դպրոցք այսպէս տարուէ տարի քայքայման վիճակ մը ստանան ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼՈՐՏ ՏԸՖՐԻՆ

ՓՈԽԱՐՔԱՅ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ

Երէկ լրագրոյս մէկ մասը տպուելէն յետոյ, իբր վերջին լուր հրատարակեցինք Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան լորտ Տըֆրինի Հնդկաստանի Փոխարքայ անուանումը լորտ Րիբընի տեղ, որ այս օրերս հրաժարական տալով Անգլիա կը վերադառնայ ։

Լորտ Տըֆրին երբեմն Գանատայի Փոխարքայ եղած է, և իբրեւ կառավարիչ մեծ ընդունակութիւն ու յաջողակութիւն ցուցած լինելով, շատ ժամանակէ ի վեր կ՚ըսուէր թէ Հնդկաստանի Փոխարքայութեան պաշտօնին ընտրելի մ՚է ։ Մեծին Բրիտանիոյ Նախարարապետութենէն յետոյ, Հնդկաստանի Փոխարքայութիւնը մեծագոյն պաշտօնն է զոր Թագուհին կարենայ տալ իւր հպատակներէ մէկու մը ։ Հնդկաստանի մէջ այս միջոցիս բացառիկ կերպիւ պէտք կար ազդու կուսակալի մը, թէ՛ Կեդրոնական Ասիոյ խնդրոց և թէ՛ բնիկ հնդկական ժողովրդոց հետ ծագած խնդրոց պատճառաւ ։ Լորտ Տըֆրին իռլանտացի բողոքական ազնուական մ՚է ։ Հնդկաստանի այժմեան Փոխարքայ լորտ Րիբըն Անգլիոյ այն կաթոլիկ ազնուականներէն է, որք չափահասութեան մէջ թողած են բողոքականութիւնը ․ բայց Հնդկաստանի մէջ պատուաւոր աշխարհակալի մը կարեւոր փորձերը տուաւ ։ Կը գանգատէր սակայն թէ իւր վարչութիւն թոյլ էր, և ի վերջոյ լորտ Րիբըն ինք եւս ձանձրացաւ 250 միլիոն ասիական ժողովրդի մը վարչութեան պատճառած ձանձրութիւններէն, ուստի քանի մը ամսէ հետէ կը լսուէր թէ մտադիր էր հրաժարիլ ։ Լորտ Տըֆրինի անուանումը կը ցուցնէ

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(27)(

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՕՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՕՔ ԻՆՔԶԻՆՔ ԿԸ ԾԱԾԿԷ

Ե.

Խեղճ Գամպրըմէրի գլխուն մէջ նոյն միջոցին անցածն [illegible] բանաստեղծի մը կոչածն էր ․ «գանկի մը տակ փոթորիկ» ։

Կը թուէր իրեն թէ խելքն պիտի դար ։

Տժգոյն, դողահար, շրտնած, մատները գալարեալ կեցած լծակին երկաթէ ձողին վրայ, յորմէ միայն կախեալ էր Մարթայի կեանքը, կը նայէր ահաւոր մեքենային, որ յառաջ կուգար սպառնալից, և կը կարծէր թէ ամեհի գազան մ՚իւր որսին վրայ կը յարձակէր ։

Յանկարծ գաղափար մ՚անցաւ փայլակի պէս իւր զառանցեալ ուղեղին մէջէն ։

Ըսաւ ինքնիրեն ․

— Ժամն երեքն է . . . 69 թիւ կառախումբը ժամ չորսին կը չուէ . . . և մինչեւ այն ժամանակ բան չկայ . . . ասկէ մինչեւ կայարանը հազար մեթրէն աւելի է . . . պաշտօնեայք պիտի տեսնեն թէ աքծանը սխալած է, կենալու նշան պիտի տան . . . մեքենավարը գիտէ իւր արհեստը . . . կը ճանչեմ զայն . . . մեքենայ կառավարելու մասին նմանը չունի . . . ժամանակին կը կեցնէ . . . ։

Զիս պիտի վռնտեն, բայց Մարթաս ալ չջախջախուիր, և մէկու մը վնաս չըլլիր ։

Այս մտածութիւն երկվայրկենի մէջ եղաւ, և խեղճ Գամպրըմէր վերջապէս պիտի կոխէր լծակին վրայ, յանկարծ երկար սուլ մը թրթռաց ականջին ։

Այս սուլ կայարանին կողմէն կուգար, և Գամպրըմէրի փորձառութիւնը չէր կրնար խաբուիլ ։

Կառախումբ մը ճամբայ կ՚ելնէր, և արդէն վար իջնող ճանբուն մէջ մտած էր ։

Անպատճառ պիտի հանդիպէր վեր ելնող կառախմբին՝ եթէ աքծանոցին յանցանքովը իւր ճամբէն խոտորէր, և դիւրաւ կրնայ երեւակայուիլ թէ ի՛նչ սարսափելի բան է դէմ առ դէմ եկող երկու կառախմբերու ընդհարումն ։

— Ա՛, մրմռաց Գամպրըմէր խեղդուկ ձայնիւ մը, մոռցեր էի . . . այսօր յատուկ կառախումբ մը կ՚ելնէ Էթամբ երթալու համար ժամ երկուքն յիսունհինգ անցած . . . որսորդութեան գնացող հարիւր երիտասարդներ տանելով . . . ։

Այդ պարոնները զուարճանալու համար պէտք է որ աղջիկս մեռնի, գոչեց խոլ քրքիջով մը ․ Ո՛չ, ո՛չ . . . կարելի չէ այս . . . անոնց կեանքը չարժեր Մարթայիս կեանքը . . . կ՚առնում անոնց կեանքը . . . մարդիկ պիտի դատապարտեն զիս . . . Աստուած ալ պիտի դատէ ։

Այս անգամ ալ երկու ձեռքն երկաթէ ձողին վրայ դրաւ ։

Ուրիշ երկվայրկեան մ՚ալ անցած էր ։ Հազիւ չորս երկվայրկեան կը մնար իւր որոշումն ընելու ։

Բայց արդէն որոշած էր ընելիքն ։

Աչերը փակեց որպէս զի չտեսնէ զարհուրելի մահուան մը դատապարտուած անձերուն անցնիլն, և շարժուն երկաթագիծերը տեղափոխելու համար լծակը կոխել սկսաւ ։

Շոգեգործին տասն մեթրոյ միայն հեռի էր աքծանէն ։

Իջնող կառախումբն արագապէս կը մօտենար ։ Թաւալումը կը լսուէր ։ Ճերմակ ծուխի փունջը կ՚երեւնար ։

Քիչ մ՚աւելի ուժով ճնշում մ՚անխուսելի պիտի ընէր քանդուելի աղէտ մը ։

Նոյն միջոցին յատուկ կառախումբը վարող մեքենավարն, աքծանողին ազդարարելու համար սկսաւ կարճ և սուր փչմամբ սուլել ։

Թերեւս զգացած էր վտանգն ։

Այդ սուլերը լեզու մ՚ունին ․ մերթ յամր և տխուր իբրեւ հեծութիւն, մերթ չոր և խրոխտ իբրեւ հրաման, վարչական լեզու մը, զոր պաշտօնեայք սքանչելապէս կը հասկնան ։

Ջերմ կամ բորբոքեալ երեւակայութեանց ալ կը խօսին, և Գամպրըմէրի երեւակայութիւնն ալ տարապայման գրգռեալ էր ։

Թուեցաւ իրեն թէ շոգեգործին սուլելով կ՚ըսէր իրեն ․

— Ի՛նչ ըրին քեզ այս պատանիները, զորս պիտի սպաննես ։ Եւ այն մայրերն ու հայրերն, որք իրենց զաւակաց վրայ պիտի լան այս իրիկուն, չե՞ս գթար անոնց վրայ ։

Եւ, մինչ Գամպրըմէր կը վարանէր տակաւին, սուլն երկու հրաւէր եւս արձակեց առաջիններէն աւելի սուր, և Գամպրըմէր կարծեց թէ կը գոչէր իրեն ․

— Ողորմա՛ծ, ողորմա՛ծ ։

Ցայնժամ ձեռքը թող տուաւ լծակն և բերանը մրմնջեց ․

— Ո՛չ . . . ո՛չ . . . չեմ կրնար . . . Մարթա՛, ներէ ինծ ։

Լմնցած էր ։ Ելնող կառախումբն՝ ուղիղ ճանբուն վրայ մնալով՝ անցած էր իւր առջեւէն ։

Այն սպանդներուն արեան պէս, զոր հին հեթանոսներն աստուածոց ցասումն ողոքելու համար կը զոհէին, խեղճ փոքրիկ աղջկան արիւնն ալ պարտականութեան նահատակ աքծանողին դառն դժնդակութեամբ խնայեալ կեանքերը պիտի գնէր ։

Գամպրըմէր սիրտը պնդելով նայեցաւ ։

Կ՚ուզէր անգամ մ՚ալ տեսնել իւր աղջիկը դեռ չջախջախուած ։

Կ՚ըսէր մտովին ․

— Երբոր զաւակս լմննայ, ես ալ գլխս յատուկ կառախմբին անիւներուն տակ կը նետեմ ։

Աղջիկը շոգեկառքին ճանբուն վրայ էր ։

Ոտքի վրայ կեցած, գլուխը ծռեր բան մը կը փնտռէր զոր գետնէն վերցուցած էր, և վտանգը կասկածելու երեւոյթ չունէր ։

Սեւ ու անհեթեթ կոյտն արագապէս կը դիմէր փոքրիկ սիրուն աղջկան վրայ, որոյ խարտեաշ վարսերը կը ծածանէին հովէն ։

Կարծես թէ աղաւնեակ մը փիղէն ոտնակոխ պիտի լինէր ։

Գամպրըմէր, որուն կոկորդէն խեղդեալ, մէկ ոստմամբ ցատկեց անցաւ իջնող ուղին, վազեց դէպ ի աղջիկն, զոր ոչ եւս կը յուսար կորզել մահուան ճիրաններէն, վասն զի մեքենայն գրեթէ վրան հասած էր ։

Աստուած տուաւ որ Մարթա ետին դարձաւ ։

Մէկէն տեսաւ հայրն որ թեւերը կ՚երկնցնէր իրեն, և կառախումբն որ զինքը պիտի փշրէր ․ փոքրիկ ձեռներն իրար կցեց, ծունկի վրայ եկաւ և մահուան սպասեց աղօթելով ։

Ցայնժամ Գամպրըմէր երկնային ներշնչութիւն մ՚ունեցաւ ։

— Պառկէ՛, գոչեց որոտագին ձայնիւ ։

Նոյն վայրկենին շոգեգործին ծածկեց աղջիկն իւր աչքէն ։

Ողջ պիտի գտնէ՞ր ։

Կը յուսար գրեթէ, վասն զի հաշուած էր որ Մարթա բաւական նիհար լինելով կրնայ ճանբուն վրայ պառկելով ազատիլ ։

Եթէ ուղիղ պառկէր և անշարժ կենար գետնին փակած, կառախումբն առանց դպչելու կ՚անցնէր վրայէն ։

Երբոր հայրը վերստին տեսաւ զայն, երեսի վրայ պառկած էր երկու երկաթագիծերու միջեւ, երկու թեւերը տարածած, զամբիւղիկը քովը և չէր շարժեր ։

— Մեռած է, մրմռաց դժբաղդ աքծանողը ․ սեպ մը, երկաթագիծերը կապող հեծան մը, կառքերն իրարու լծող շղթայ մը զարկած է անոր ։

Աստուա՛ծ իմ, վիրաւորուած չլինի ։

Քովը վազեց, և մինչ կը ծռէր որ գրկէ վերցնէ, աղջիկը վեր առաւ գլուխը ։

Կապոյտ աչերն և բոսորագոյն շրթները կը ժպտէին ․ այտերը տժգունած իսկ չէին ։

Վայրկենի մէջ ոտքի վրայ ելաւ և Գամպրըմէրի պարանոցը ցատկելով,

— Ա՜հ, հա՛յր իմ, գոչեց համբուրելով զայն, ո՜րչափ վախցուցիր զիս ։

Գամպրըմէր չպատասխանեց ։ Ուրախութենէն կը խեղդուէր ։

— Ես գիտէի որ գետինը պառկիլ պէտք էր, յարեց զուարթագին ։ Ջեռուցիչ բարեկամս յաճախ ըսած է ինծ ․ անգամ մ՚ինք այսպէս ընելով ազատած էր . . . և ես անկէ շատ բարակ եմ ։ Մի՛ լար ուրեմն, հայրի՛կ, քանի որ մէկ կողմս չցաւիր . . . այսինքն այո՛ . . . ականջս կը ցաւի . . . կառախմբին վրայէս անցած ժամանակ ըրած շառաչիւնէն ։

Եւ մինչ հայրը սրտին վրայ կը սեղմէր զայն առանց բառ մ՚արտասանելու, Մարթա շարունակեց քիչ մը սիգալով ․

— Բնաւ չշփոթեցայ, վասն զի, նայէ՛, չաղտոտեցի այս գեղեցիկ դեղին դրամներն՝ որք այն պարոնին վրայէն թափեցան . . . ոչ ալ անոր այցետոմսը՝ զոր նոյնպէս ճանբուն վրայէն գտայ . . . իւր անունը գրուած է բարակ գիրերով . . . և ես խոշոր գիրեր միայն գիտեմ կարդալ տակաւին . . . և սակայն արդէն կէսը հեգեցի . . . այս դրամներն անոր պիտի տանիս տաս, այնպէս չէ՞, հայրի՛կ ։

— Այո՛, պիտի տանիմ, մրմռաց Գամպրըմէր, և պէտք պիտի լինի որ ըսէ ինծ . . .

Խօսքին կէսը շառաչիւնին մէջ կորսուեցաւ ։

Յատուկ կառախումբը կ՚անցնէր, տանելով ուրախ որսորդներն, որք բնաւ չէին կասկածեր իրենց անցուցած սոսկալի վտանգը ։

(Շարունակելի)

թէ այս դաշնակութիւն ստուգուած է ի վերջոյ։

Լորտ Տըֆրին և իւր ընտանիք առաջիկայ երեքշաբթի կը մեկնին մայրաքաղաքէս Լոնտոն երթալու համար, վասն զի անգլիական կառավարութիւնը կը փափագի որ լորտ Տըֆրին դեկտեմբերի սկիզբէն իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնի։

Լորտ Տըֆրինի Հնդկաստանի փոխարքայ անուանմամբ Անգլիոյ երկու մեծ դեսպանութիւնք թափուր կը մնան։ Մին է Պերլինի դեսպանութիւնն յորմէ հետէ մեռաւ լորտ Ամբթիլ (նախկին լորտ Օտօ Րըսէլ), որ Անգլիոյ ամենէն ընտրելի դիւանագէտներէն մին էր։ Լորտ Ամբթիլ անգլիական երրորդ լիազօրն էր Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ և դեսպան ի Պերլին, գերմանական կայսրութեան հաստատուելէն ի վեր։ Լորտ Ամբթիլի մահը մեծ կորուստ մ'եղաւ Անգլիոյ համար, այնպիսի ժամանակի մը մէջ ուր Գերմանիոյ և Անգլիոյ յարաբերութիւնք ձգտեալ են փոքր ինչ, մինչեւ հանգուցեալ քաղաքագէտն, իւր գերմանասիրութեամբ Պիզմարք իշխանի կատարեալ վստահութիւնը վաստկած, յաջողած էր միշտ մտերմագոյն յարաբերութիւններ պահել ընդ մէջ այն երկու մեծ տէրութեանց։ Կը կարծուի թէ Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպան Պ. Կոշըն, որ օր ըստ օրէ մեծագոյն յարգ կը գտնէ իւր հայրենակցաց քով իբրեւ առաջնակարգ քաղաքագէտ մը, պիտի անուանի դեսպան Պերլինի. բայց այս կարծիք [illegible] չէ գտած։ Լորտ Տըֆրին Կ. Պոլսէ մեկնելովը, թափուր կը մնայ ուրիշ մեծ դեսպանութիւն մը. իսկ լորտ Տըֆրինի յաջորդին նկատմամբ դեռ ո՛ և է տեղեկութիւն չկայ։ Բայց այս երկու դեսպանութեանց համար լինելիք անուանումները բաւական ցոյց պիտի տան այն ուղղութիւն, զոր յետ այսորիկ պիտի հետեւի Պ. Կլատսթոնի դահլիճն իւր արեւելեան և եւրոպական աշխարհավարութեան մէջ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԵԳԻՊՏՈՍ. Իւզըր Էքսբրէս կը գրէ իւր երեկի թուով. «Կ'ըսուի թէ Բ. Դուռն իմաստ Եգիպտոսի խնդրոյն վրայ շրջաբերական մը պիտի ղրկէ Տէրութեանց, հաստատելով այն տեսութիւններ զորս յայտնեց առանձինն առ Լորտ Կրանվիլ. բայց թէ այս լուր հիմնաւոր է թէ ոչ, եգիպտական խնդրոյ վրայ գրելու արդէնք մեզ թոյլ չի [illegible] ստոյգ և որոշ տեղեկութիւն մ'ունենանք։ Ինչ որ լինի խնդրոյն ընթացքն, ստոյգ կը թուի թէ անգլ. կառավարութիւնը ժամանակ մը զբաղուր, չըսենք առաւելապէս, ազդեցութիւն մ'ի գործ պիտի դնէ յիշեալ օսմանեան նահանգին գործոց մէջ, և հետեւապէս, կը յուսանք միշտ թէ Բ. Դրան աշխարհավարութիւնը պիտի ստանայ այնպիսի ուղղութիւն մը որ անգլիական կառավարութեան հետ կատարեալ համաձայնութեան մը առաջնորդէ։»

ԼՈՐՏ ՈՒՈԼՍԼԻ ԵՒ Պ. ՍԹԷՆԼԻ. Մօ. Օպզէրվըր անգլիական թերթէ մը առնելով կ'ըսէ թէ Եգիպտոսի բանակին ընդհանուր հրամանատար Լորտ Ուոլսլի Քոնկոյի ընկերութեան ընդհանուր գործակալ Պ. Սթէնլիի հետ տեսակցութեան մը միջոցին այնչափ նպաստաւոր գաղափար մը ստացեր է Պ. Սթէնլիի աֆրիկեան ծանօթութեանց վրայ, որ անմիջապէս իւր սպայակոյտի մէջ պաշտօն մը առաջարկեր է նմա։ Պ. Սթէնլի շնորհակալեր է թէ իրեն առաջարկեալ պաշտօնն ընդունելով վեհ. Թագուհւոյն ծառայութեան մէջ մտած կը լինի, և Լորտ Ուոլսլի պատասխաներ է. «Ինչպէս կ'ուզես»։ Ասոր վրայ քիչ մը ժամանակ մտածեր է Պ. Սթէնլի, հեռագիր մը քաշեր է Պելճիոյ Թագաւորին, որ իւր պաշտօնատէրն է Քոնկոյի գործին մէջ, և յայտներ է Լորտ Ուոլսլիի թէ կ'ընդունի իրեն առաջարկեալ պաշտօնն։ Հետեւապէս, Պ. Սթէնլի եւս Եգիպտոս պիտի երթայ շուտով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Պիզմարք իշխան կը շարունակէ իւր «գաղթային աշխարհավարութիւն», որ այժմ գաղափարային և ծրագրային վիճակէ բոլորովին ելած եւ եւրոպական խորհրդածութեանց կարգին մէջ մտած կրնայ համարուիլ։ Երեկի հեռագիր մը ծանուց թէ գերմանական Քոմիսէր Տր. Նախթիկալ նոր կէտեր գրաւած է նոյն կողմեր ուր վերջերս խնդիր ծագեցաւ թէ անգլ. դրօշը վար առնելով գերմանական դրօշ պարզուեր է։ Գերմանք հաստատապէս որոշած կը թուին ազգային գաղթականութիւն մը կազմակերպել Ափրիկէի հարաւային արեւմտեան եզերաց վրայ, մօտ այն վայրերու, ուր կ'ենթադրէին թէ շատ չանցած պիտի կանգնուի «Քոնկոյի ազատ Պետութիւն» մը, ընդ պաշտպանութեամբ քաղաքակիրթ տէրութեանց։ Գերմանք այսպէս կարող պիտի լինին ազգութիւնը վառ պահել իրենց գաղթական եզերաց մէջ, որք ցարդ Ամերիկա գաղթելով, անգլօ-սաքսոն հոսանքին մէջ կը կորսուէին։ Այս եւս կը ցուցնէ թէ Պիզմարք իշխանին աշխարհավարութիւնը միշտ ո՛ր աստիճան ներշնչեալ է ազգասիրական ոգիէ մը։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍ Ի ՓԱՐԻԶ

Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան Ըրդ տարեդարձի հանդէսն յոյժ շքեղ հանդիսիւ կատարուեր է ի Փարիզ, յապարանի Լուսինեան գերդաստանին, ուր համախմբեալ են եղեր բազում Օսմ. հպատակաց։ Լուսինեան իշխանն և իշխանուհին պատշաճապէս ընդունեցեր են հիւրերն և պատուեր են զնոսա ճաշիւ, յորում բաժակ առաջարկեր է վասն կենաց Վեհ. կայսեր Սուլթան Ապտ-իւլ Համիտի և վասն յաջողութեան Թուրքիոյ և յառաջդիմութեան և փառաց Օսմանեան գահուն, ինչպէս և ազատութեան։ Ականաւոր Ֆրանսացիք և այլ օտարազգիք ներկայ են եղեր և մասնակից եղեր են հրճուանաց օսմ. հպատակաց։ Մեծ քերթողն Վիկտոր Հիւկօ, դիւցի և վարժական Լուսինեան գերդաստանին մասնակցեր է հանդիսին ջերմ ուրախակցութեամբ։

Ի գիշերի ապարանն և բուրաստանքն Լուսինեանց կոզով և վենետիկեան լապտերօք լուսաւորուեր են շքեղապէս։ Պէնկալի լոյսն և հրախաղութիւնք փառաւորեր են զհանդէսն։ Վեհ. Սուլթանի անունն ճառագայթեր է երկնագոյն նշուլիւք։ Օսմանեան դրօշակք կը ծածանէին եղեր յամենուստ և ողջուներ են ի հնչումն [illegible] Փրանսացւոց, որք [illegible] գինիներ են ի տես և ի վայելումն հանդիսին։

Լուսինեան իշխանն նոյն օրն առաւօտուն հետեւեալ հեռագիրն ուղղեր է առ Վսեմ. Մավրոյէնի փաշա, ի կայսերական դղեկն Երլտըզի։

«Այսօր շքով տօնեցինք զփառաւոր «տարեդարձ գահակալութեան Ն. Կ. Վ. «Ղազի Սուլթան Համիտ Խանին։ Ապարանք «մեր և բուրաստանք զարդարեալ են դրօշակօք և պիտի լուսաւորին երեկոյին կանթեղօք և ոսկեզօծեան հրովք։ Համեցէք «[illegible] «ամենաշնորհ բարերարութեանն [illegible] մեր վասն «պաշտպանութեան թանկագին [illegible] մեր «անհամեմատելի վեհապետին՝ Օգոստ. Սուլթանին՝ որ իւր յաղթական կայսրութեան «փառքն ու բարեբաստութիւնն է։

(Ստ.) Իշխան Կիւյ Պէյ տը Լուսինեան
Իշխանուհի Մարի տը Լուսինեան

Վսեմ. Մավրոյէնի փաշա փութացեր է անմիջապէս մատուցանել զայն հեռագիր առ Նորին Վեհափառութիւն որ բարեհաճեր է իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնել, հրամայելով որ հաղորդէ զայն առ Լուսինեան իշխանն։ Վսեմ. Մավրոյէնի փաշա փութացեր է կատարել զկայսերական հրամանն և ծանուցեր է նաեւ Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսի որոյ վաղեմի բարեկամն է Մավրոյէնի փաշային։

Փարիզի [illegible] թերթն իւր սեպտեմբ. 2ի թուոյն մէջ վերոյիշեալ հանդէսը նկարագրելով, սա տողերը կը յաւելու.

«Լուսինեան իշխանն և իշխանուհին որոց ընտանիքն՝ երեք դարէ հետէ հաւատարմութեան ապացոյցներ տուած են առ Օսմանեան վեհապետս, այս առթիւ եւս «յայտնած են իրենց անձնուիրութեան հա[illegible] «սինեան իշխանն՝ որ նշանաւոր գիտնական «մը և լեզուագէտ մ'է, Ն. Վեհափառութեան ձօնած է իւր գիտնական և գրական գործերէն շատերը, մանաւանդ որ «արդի Սուլթանն յոյժ կը գնահատէ գիտութիւնները և մատենագրութիւնները, «և անոնց կը զգէ այն հաղուագիւտ ժամեր զորս ազատ կը գտնէ պետական գործերէն։ Լուսինեան իշխանին եղբայրը, «Գեր. Խորէն, [illegible] երեւելի Արքեպիսկոպոս, որ Պոլիս կը բնակի և իւր «ազգին համար այնքան աշխատած է, ինքն ալ բոլորովին անձնուէր է Ապտ-իւլ-«Համիտ կայսեր և լուսաւորութեան տարածման կուսակից, մեծ եռանդեամբ և «ազգասիրութեամբ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լուր տուած էինք երէկ, թէ Երուսաղէմայ պարտուց խնդրոյն համար Ազգ. Երեսփոխանական և Վարչութեան Խառն Ժողովներէն կարգեալ յանձնաժողովը համախմբուած նիստ ընելով պիտի խորհրդակցին, եւ գաւառներէն հանգանակելի նպաստին բաշխման ու հաւաքման համար համաձայնութիւն մը գոյացնելով պիտի տեղեկագրեն Խառն Ժողովին։ Դիտել արժան է, թէ այս խորհրդակցութիւնը տեղի չունեցաւ երէկ։ Ազգային Ժողովոյ յանձնաժողովոյն կողմանէ Ցակոր Արզան Էֆէնտի ներկայանալով երէկ Խառն Ժողովին, ծանոյց թէ յանձնաժողովն չկրնար համաձայնիլ Վարչութեան հետ, և թէ ձեռնպահ կը մնայ ինքն յանձնաժողովը՝ զՎարչութիւնն ազատ թողլով իւր արժան դատած ընթացից մէջ։ Հետեւաբար Խառն Ժողովն որոշեց՝ խնդիրն Ազգային Ժողովոյ մատուցանել բայց չէ թէ վաղուան այլ յաջորդ նստին, որովհետեւ գաւառներէն լրացեալ չեն պէտք եղած նախնական պատրաստութիւնք։

Այս առթիւ տեղեկութիւն կուտանք, թէ ազգային Վարչութիւնը չուզեր Երուսաղէմայ պարտուց վճարումն միայն գաւառաբնակ ազգայնոց վրայ ծանրացնել, այլ որդեգրութեամբ բաժին պիտի հանէ նոյնա համար Պոլսոյ, Ռուսիոյ, Պարսկաստանի և Հնդկաստանի բաժիններն հանելէն յետոյ։

Այս առթիւ տեղեկութիւն կուտանք նաեւ, թէ հիմայ պաշտօնատանէն Պատրիարքարանի ուղած ծանօթութիւնք ամբողջապէս հասած են գաւառներէն, և յիշեալ պաշտօնատունն ալ փոխադարձաբար կ'ուզէ Պատրիարքարանէն իմանալ, թէ Պոլսոյ և արուարձանաց Հայք որչափ պիտի վճարեն ի հաշիւ յիշեալ պարտուց։

Անցեալ հինգշաբթի հրատարակած էինք, թէ Կրօնական Ժողովը Տրապիզոնի վիճակին համար առաջնորդական ընտրելեաց եռանուն ցանկ մը պատրաստած է և պիտի մատուցանէ Խառն Ժողովոյ։ Արդ՝ կ'իմանամք, թէ նոյն ցանկը տեսնելով Խառն Ժողովն՝ որոշեր է Տրապիզոն գրել հետեւեալ ցանկն յորում նշանակեալ են՝

Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ
» Մեսրոպ »
» Մատթէոս » Իզմիրլեան
» Ցաճատ Ծ. Վ. դպիր. Ոսկանեան
» Վահան » » Տ. Մինասեան
» Մովսէս » » Կէօմիւրճեան
» Գէորգ » » Իւթիւճեան
» Եղիշէ » » Այվազեան

Կարեւոր կը համարիմ ծանօթութիւն տալ այս առթիւ, թէ առաջնորդական մեծ վիճակաց համար այսուհետեւ եթէ առաջնորդական ընտրութիւն կատարել հարկ լինի, յիշեալ ընտրելեաց ցանկը պիտի զրկուի ազգային վարչութեան կողմանէ, իբրեւ առաջին կարգի ընտրելեաց ցանկ։

Տ. Խորէն և Տ. Մատթէոս սրբազանները, Խառն Ժողովոյ մէջ, այս ցանկին պատրաստութեան ժամանակ, յայտարարեր են թէ իրենք ներկայ վիճակին մէջ առաջնորդական պաշտօն չեն ընդունիր, և այս յայտարարութեան վրայ ցանկին մէջէն վերցուեր են իրենց անունները, սակայն ապա վերստին նշանակուեր, և ցանկը Տրապիզոն զրկուեր է։

Կրօնական Ժողովն Փարիզի Լէ Միսօ Բօլթալի լրագրէն իմանալով, որ Ուրֆայի վիճակին մէջ հազարաւոր Հայեր ի հաւաքականութիւն դիմելու հակամէտ են, և հաւաքական քարոզիչք կը տարածուին յիշեալ վիճակին մէջ, Երկուշաբթի որոշեց հեռագրել առ Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Առաջնորդն Ուրֆայի, և ծանօթութիւն ու բացատրութիւն պահանջել։

Մայրաքաղաքս գտնուող Մշեցի ազգայինք երէկ Խառն Ժողովոյ մատուցին բազմաստորագիր հանրագիր մը, որով կը խնդրեն՝ առանց այլ եւս յապաղման կարգադրել Մշոյ առաջնորդական խնդիրն։

Զմիւռնիոյ առաջնորդական փոխանորդ Արժ. Տ. Մամբրէ Ծ. վարդապետ Բզնունի երէկ Խառն Ժողովոյ ներկայանալով՝ յիշեցուցեր է, թէ Զմիւռնիոյ վիճակային բաւական ժամանակէ հետէ առաջնորդական ընտրութիւն կատարելով՝ տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկած են, սակայն ցարդ պատասխան տրուած չէ իրենց։ Ժողովը ծանուցեր է Նորին Արժանապատուութեան, թէ Կրօնական Ժողովոյ յանձնուած է այն խնդիրն։

Երէկ գրած էինք, թէ Ղալաթիոյ Թաղ. խորհուրդը նկատելով, որ կալուածոց սնտուկէն Թաղային սնտուկին ունեցած պահանջքը չվճարուիր, հրաժարագիր դրկեր է առ ազգային Վարչութիւնն, խորհրդարանին բանալին հետ։ Ի վերջոյ իմացանք, թէ հրաժարագիրն ու բանալին չեն ընդունուեր երէկ Խառն Ժողովոյ վերաբերեալ խնդիր չէ բացուելով, և Թաղական խորհուրդն Պատրիարքական Գեր. փոխանորդին յանձներ է զայնս, սակայն Նորին Գերապատուութիւնն ալ այս առաւօտ վերադարձուցեր է Թաղ. Խորհրդոյն։

Կ'ըսեն, թէ մայրաքաղաքիս ազգայնոց մէջ առ Կրօնական Ժողովն ուղղեալ հանրագիր մը կը ստորագրուի, որով պիտի խնդրուի քննել Հաճնոյ մէջ տեղի ունեցած բռնի ամուսնութեան ոճիրն, և ամենայն խստութեամբ պատժել ոճրագործներն, անխտիր, կրօնական ու աշխարհական։

Կրօնական Ժողովոյ ատենապետ Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ այսօր Պէօյիւքտէրէ ռուսական դեսպանատունը գնաց, Վեհ. Ցարին անուան տարեդարձը շնորհաւորելու համար ի դիմաց Ազգային Պատրիարքարանի։

Ազգային Վարչութեան Խառն Ժողովն երեկի նստին մէջ, բաց յայլոց, հետեւեալ տնօրինութիւններն ալ ըրած է։

1. — Կարնոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Մաղաքիա Ծ. վարդապետ Օրմանեան՝ որ յատկապէս հրաւիրեալ էր Վարչութենէն, երէկ Խառն Ժողովին ներկայացաւ։ Ժողովն ի պաշտօնէ ծանոյց Նորին Գերապատուութեան՝ Կարին վերադառնալու համար Բ. Դրնէն ելած հրամանն, և կարեւոր հրահանգներ տալով պատուիրեց որ պատրաստուի ուղեւորիլ։ Գեր. Օրմանեան խոստացաւ՝ 15 օրէն ճամբայ ելնել։

2. — Բալուի Կրօնական ու Քաղաքական նոր ժողովոց ընտրութեան տեղեկագիրը տեսնելով ժողովն՝ օրինաւոր գտաւ և վաւերացուց։

3. — Իսկիւտարի Պապլար-պաշըի գերեզմանատան սահմանաց ուղղութեան միջազգային յանձնաժողովոյ նախագահ Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. եպիսկոպոս Իզմիրլեան երէկ ժողովին մատոյց՝ յանձնաժողովոյն հայ, յոյն ու հրեայ անդամներէն ստորագրեալ քարտէսներ, յորս նշանակեալ են երեք ազգաց բաժինք յիշեալ գերեզմանատան մէջ։ Նորին գերապատուութիւնը ժողովին յանձնեց նաեւ տեղեկագիր մը, յորում ընդարձակ տեղեկութիւններ կը գտնուին խնդրոյն բոլոր պարագայից և յանձնաժողովոյն ընթացից վրայ։ Ժողովը գոհութեամբ տեսաւ զայնս, ընդունեց ու հաստատեց կատարուած գործողութիւններն, և որոշեց Ցունաց ու Հրէից ազգային պաշտօնատունները գրել քարտէսներն, որ ստորագրուին ու փոխանակուին երեք ազգաց պաշտօնատանց մէջ։ Միջազգային յանձնաժողովոյ պաշտօնը լրացած է արդ, և կը սկսի գերեզմանատան մէջ մեր ունեցած բաժնոյ շրջափակման գործն, որոյ ծախքը հանգանակութեամբ պիտի հայթայթուի, և ինչպէս արդէն ծանուցած եմք, զանազան անդամներով հանգանակիչ յանձնաժողով մը կազմուած է։ Խառն Ժողովն երէկ իմանալով այս յանձնաժողովոյ ընտրութիւն ալ, փափաք յայտնեց որ անյապաղ կատարուին հանգանակութեան և շրջափակման գործերն ալ։

4. — Անցեալ շաբթու, ըստ մեր մասնաւոր տեղեկութեանց գրած էինք, թէ առաջնորդարանաց հետ վանօրէից միացման խնդրոյն համար կարգեալ յանձնաժողովը տեղեկագիրը պատրաստած է, երէկ Խառն ժողովին տրուեցաւ այս տեղեկագիրն, և ժողովը նկատելով որ վանօրէից բարեկարգութեան համար Վանօրէից խորհրդոյ կողմանէ մատուցեալ ծրագրէն կը տարբերի, որոշեց որ յիշեալ յանձնաժողովն ու Վանօրէից խորհուրդն համախմբուին մի նիստ ընելով՝ նոր ծրագիր մը խմբագրեն ըստ սկզբանց և տրամադրութեանց ազգային սահմանադրութեան, և միանգամայն Ցանձնաժողովոյն անդամ կարգեց Իզմիրլեան Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազան։ Ծանուցած եմք արդէն, թէ յանձնաժողովն օգտակար համարած է՝ առաջնորդարանաց հետ վանօրէից միացումն։

Քաղաքական Ժողովն երէկ առանձին ալ նիստ ընելով՝ առաւել կեդրոնական վարժարանի խնդրով զբաղեցաւ։ Ուսումնական խորհրդոյ անդամք ներկայանալով՝ 1882ի Ցանձնաժողովոյ կողմանէ կեդրոնական վարժարանի համար տրուած տեղեկագրոյն վրայ Խորհրդոյն ունեցած կարծիքներն ու դիտողութիւններն յայտնեցին, և կեդրոնական վարժարանին վերաբերեալ օրինաց ծրագիր մը մատուցին։ Ժողովը տեսնելով այս ամենը, պատշաճ դատեց խորհրդակցիլ Ցանձնաժողովոյն հետ և ապա տնօրինել զարժանն։

Բերայի Թաղական խորհուրդը մօտերս Քաղ. Ժողովէն արտօնութիւն խնդրած էր՝ տեղւոյն ազգային վարժարանի շէնքին վրայ նոր յարկ մը աւելցնելու համար, և Քաղ. Ժողովն ըստ օրինի Տնտեսական խորհրդոյ յանձնած էր քննել։ Ժողովն երէկ տեսնելով Տնտեսական խորհրդոյ տեղեկագիրն, բաւ այնմ արտօնութիւն տուաւ նոր յարկի մը շինութեան համար, միայն 500 լիրա ծախք ընելու պայմանաւ, ինչպէս առաջարկած էր Թաղական խորհուրդը։

Տնտեսական խորհրդոյ կողմանէ ի հրատարակութիւն հաղորդեալ են հետեւեալք.

«Տնտեսական խորհուրդը Նարեկեան վարժարանի վրայ յարկ մը շինելու մասին Թաղական խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ պէտք եղած քննութիւնք կատարելով՝ ընդունելի գտաւ Թաղական խորհրդոյ առաջարկն, և կալուածոց սնտուկէն բացուելիք 500 ոսկւոյ վարկը Քաղաքական Ժողովոյ հաւանութեան ենթարկեց։

«Գաւառներէն հասած քանի մը մուգաթայի տրոց վերաբերեալ գրութիւններ նկատողութեան առնելով, և լսելով որ Գեր. Տ. Մաղաքիա վարդապետ քիչ օրէն իւր վիճակը կը մեկնի, արժան համարեց անոր հետ խորհրդակցութեամբ մերձաւոր վիճակաց մուգաթայի տրոց կարգադրութեան խնդիրն անոր յանձնել։

«Բերայի թաղէն Նալպանտ Գէորգ աղա Թօփճեանեանի մէկ հատուածին, որով ի Բանկալթի ունեցած գետինք Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կը նուիրէր, վաւերացոյց։

«Ասոնցմէ զատ, ընկերութեանց և Թաղային զանազան խնդիրներով զբաղեցաւ։

Ի Մատրիտ հրատարակեալ Սպանիերէն հանդէս մը իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ ընդարձակ թղթակցութիւն մը հրատարակած է Կ. Պոլսէն, յորում էջմիածնայ կաթողիկոսական ընտրութեան վրայ խօսելով, բաւական մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդուած են Հայկական ուղղափառութեան ծագման, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, Սահակայ և Մեսրովպայ և Տրդատ թագաւորի, և Հայկական աւանդութեանց և այլոց վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վսեմ. Լորտ Տըֆրին իւր նոր պաշտօնականութեան և ուղեւորութեան առթիւ, Թարապիայի դեսպանատան գեղեցիկ պարտէզը զարդարել տուած է յատկապէս, ուր վաղը պիտի ընդունուին յատկապէս հրաւիրեալ նշանաւոր այցելուք ամեն ազգէ։

Մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատունն և ռուս հպատակք այսօր շքեղապէս կը տօնեն Աղեքսանդր Գ. կայսեր անուան տարեդարձը։ Երեկոյին սեղան և պարահանդէս պիտի տրուի Պէօյիւքտէրէի դեսպանատան մէջ։

Նախորդ թուով ծանուցինք ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնուի տիկնոջ Շէֆքադաթի պատուանշան ստանալը։ Ահաւասիկ ինչ պարագայից մէջ։ Անցեալ շաբթու Վեհ. Սուլթանը դեսպան Պ. Նէլիտոֆն իւր ներկայութեան ընդունած ժամանակ, փափագ յայտներ է որ տիկին Նէլիտոֆ, դեսպանին որդիներն, ինչպէս նաեւ Պ. և Տիկին Օնու Երլտըզի պալատն երթան և պարտէզն այցելեն։ Հետեւաբար անցեալ շաբաթ օր, Վսեմ. դեսպանն ու դեսպանուհին իրենց չորս որդիներով, Պ. Օնու և իւր տիկինն և առաջին թարգման Պ. Իվանոֆ ընդունելով կայսերական հրաւէրն, Երլտըզ գնացին, և պարտէզն այցելեցին ու ճաշեցին։ Շրջագայութենէն յետոյ, երբ կը պատրաստուէին մեկնիլ, Վեհ. Սուլթան Շէֆքադաթի երկրորդ կարգի պատուանշանն ղրկեց առ տիկին Օնու, շնորհալի նամակով մը։

Արհեստական սենեկի առաջին նախագահ Խայրի պէյ հրաժարեցաւ, և նորա տեղ ընտրուեցաւ թնդանօթաձուլարանի միրիմիրաններէն Էտհէմ փաշա։

Բուխարայի էմիրներէն Մէհմէտ Խան Նախըջեւանցին, որ պարտադրայինքն հանդերձ մայրաքաղաքս եկաւ, և երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսութիւն ունեցաւ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տահսին Էֆէնտիի հետ։ Այսօր ալ պիտի այցելէ նախարարաց ոմանց։

Օսմանեան արժէթղթոց միացման Հրովարտակին տրամադրութեանց համաձայն՝ Բարիզի պատուիրակը պիտի ընտրուի տեղւոյն օսմանեան դեսպանատան կողմէ։

Հալէպի գաւառական լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ վերջերս Մարաշի հրկիզելոց ղրկուած նպաստի գումարն սկսեր է բաշխուիլ կուսակալ Ճեմիլ փաշայի ձեռամբ։

Թեսալիոյ լրագիրը դառնապէս կը գանգատի այդ կողմի մահմետականաց ի Թուրքիա գաղթելուն համար և այս առթիւ դիտել կուտայ թէ մինչդեռ Թեսալիա օգնութեան կը կարօտի բարգաւաճելու համար, օր աւուր կ'աղքատանայ։

Մայրաքաղաքիս [illegible] յունական լրագիրը կ'ըսէ թէ Փէնէրի պատրիարքարանը լուր առեր է թէ Պուլկարաց էքզարքարանը յաջողեր է յատուկ պաշտօնեաներ կարգել Թրակիոյ և Մակեդոնիոյ մէջ մարդահամար կատարող պաշտօնէից քով, որպէս զի այդ գաւառաց յոյն բնակիչներն իբր պուլկար արձանագրել տալու աշխատին։

Ցունական ուրիշ թերթեր անհիմն կը գտնեն այս զրոյցը։

Կ'ըսուի թէ օսմանեան Բէժիի ընկերութեան կողմէ քանի մը պատուիրակք ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գան Եւրոպայէն։ Մին՝ Օսմ. Կայս. պանքայի վարչութեան կողմէ, միւսն՝ Վիէննայի Քրէտի Անշթալթ պանքային և երրորդն Պերլինի Պլէյխրօտէր դրամատան կողմէ։

Պրուսայի կեդրոնական կառավարիչ Հայտար փաշա մայրաքաղաքս կոչուած է։ Կ'երեւի թէ Հալալէներու ծանուցեալ խնդրոյն հետ առնչութիւն ունի Ն. Վսեմութեան գալուստը։

Տիգրանակերտի պատժական վերաքննիչ ատենի նախագահ Հալիտ պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, դատական նոր հանդիսին խմբագրական ժողովոյ անդամ կարգեցաւ։

Պետական Մէճիտիյէ շոգենաւուն հրամանատար ծովային հազարապետ Համիտ պէյ Հէյպէլի կղզւոյն նաւային կայսերական վարժարանի տնօրէն կարգեցաւ։

Կ. Պոլսոյ Մէտրէսէներու ուսուցիչք, որոց անվճար ամսաթոշակներն անցեալները տրուեցան կայսերական հրամանաւ, հեռագրեր են այս օրերս վերստին շնորհակալիք մատուցանել Վեհ. Սուլթանին, խնդրելով որ կանոնաւորապէս վճարուին իրենց ամսաթոշակներ։

Կիպրոս կղզւոյն մէջ այս օրերս երկրագործական ընդարձակ ցուցահանդէս մը կը կազմակերպուի, յորում ի տես պիտի դրուին կղզւոյն այլ և այլ կողմանց արտադրութիւնք։ Կարգադիր յանձնախումբն՝ որոյ նախագահն է Լէֆգօշիոյ կառավարիչ Պ. Քինկ, կը բաղկանայ չորս Անգլիացիէ, երեք Ցոյնէ և երկու Մահմետականէ։

Աթէնքի թերթերը կը ծանուցանեն թէ հելլենական կառավարութիւնը մտադիր է առաջարկել Բ. Դրան որ Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջեւ մատենագրական դաշնագիր մը կնքուի։ Այս տեսակ դաշնագրեր ամեն երկիրներ ունին իրարու հետ, հեղինակներու իրաւունքները պաշտպանելու համար։ Եթէ Թուրքիա Ֆրանսայի հետ մատենագրական դաշնագիր մը ունենայ, Ֆրանսացի հեղինակաց գործերը Թուրքիոյ մէջ չպիտի կրնային թարգմանուիլ և տպուիլ առանց գրաւական փոխարինութեան մը վճարելու հեղինակներուն։ Ցունաստան կ'ուզէ որ իւր հեղինակաց գործերը Թուրքիոյ մէջ չվերատպուին առանց հեղինակաց արտօնութեան։ Փոխադարձաբար Թուրքիա ալ նոյն իրաւունքը կը ստանայ, բայց թուրքիացի հեղինակներ այնչափ երկիւղ չունին իրենց երկերուն Աթէնքի մէջ տպագրութենէն։

Կիպրոսի պաշտօնական լրագիրը կղզւոյն 1883-84 տարւոյ հաշուեկշիռն հրատարակած է, յորմէ կ'երեւի թէ Անգլիոյ Խորհրդարանին կողմէ քուէարկեալ 30,000 անգլ. ոսկւոյ նպաստովը մուտքը 224,051 ոսկւոյ բարձրացած է, և ծախք 204,370 ոսկւոյ, որոյ մէջ կը հաշուի Բ. Դրան վճարեալ հարկն։ Հետեւաբար 19,681 ոսկւոյ առաւելութիւն մը կայ։

Կայսերական Խիւտավէնտիկեար նաւուն մէջ սկսած են կարդալ, գրել ու հաշուել սորվեցնել ծովային անուս զինուորաց։

Կղզիներէն գրեր են առ Թէրճէմանը Հագիգաթ, թէ դատական բարձրաստիճան պաշտօնականներէն Բէքիր Էֆէնտիի (Մեծ կղզին կը բնակի) ազգական 18-20 տարեկան մանկամարդ կին մը, որ ծովու բաղնիքի համար անցեալ շաբթու Բէքիր Էֆէնտիի հետ գացած էր, սաստիկ խիթէ մը բռնուելով՝ բժիշկ կանչուեր է, և նորա տուած դեղին վրայ՝ քիթէն բերնէն թանձրացած արիւն գալով բաւական ժամանակ, և ատամանց միսերն թափելով, 24 ժամ ետքը մեռեր է, և թէ մարմինը Գօտրուճէլէ քննուեցաւ քով փոխադրուելէն յետոյ՝ կարծած եղեր է թէ դեղին սաստկութիւնն եղած է խեղճին մահուան պատճառ։

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ տեղեկութիւններն հաղորդած է մեզ խոլերայի նկատմամբ։

Իտալիոյ մէջ, խոլերան կը շարունակէ իւր անհետուն յառաջխաղացութիւնն և մեր նախորդ ցուցակին (մինչեւ 1 սեպտ.) նշանակեալ վարակեալ 26 գաւառաց թուոյն վրայ, աւելցած են ուրիշ 8 տեղեր կամ գաւառներ, որք են Ալեքսանդրիա, Բավիա, Անքոնա, Բիզա, Բուլոնիա, Ֆագէրթէ, Ավելինօ, Սալէրնօ։ Սեպտ. 1էն 5, վերոյգրեալ 34 գաւառաց մէջ, պաշտօնական հեռագրոց համեմատ, 951 հոգի բռնուած են և 528 հոգի մեռած։ Այս թուոյն մէջ են ի Նաբոլի 512 բռնուող և 362 մեռնող։ Ի Սբէձիա 136 բռնուող և 68 մեռնող, և մնացեալ նահանգաց մէջ 308 բռնուող և 158 մեռնող։ Ուրեմն Նաբոլի է Իտալիոյ ամենէն բազմամարդ քաղաքն որ Սբէձիայի հետ խոլերայի գլխաւոր կեդրոնը կը ներկայացնէ, բաղդատմամբ Իտալիոյ և Ֆրանսայի վարակեալ տեղերուն։

Ի Ֆրանսա, արդարեւ, խոլերան իւր սաստկութիւնը բոլորովին կորսուած է։ Ոչ եւս կան խոլերայի մեծ կեդրոններ, մանաւանդ որ ի Մարսիլիա սեպտեմբ. 1էն 4 խոլերայէ մեռնող անձանց թիւն է 20։ Այս չորս աւուրց մէջ ի Ֆրանսա խոլերայէ մեռնող անձանց թիւն է 176, Մարսիլիան ալ միասին առնելով. խոլերան տարածուած է հարաւային 12 գաւառաց մէջ, Արտէշ, Օտ, Պուշ տիւ Ռօն, Արեւելեան-Պիրենեանք, Վար, Վօքլիւզ, Սաւրին-Ալպեանք, Ժէր, և Վերին Ալպեանք։

Սպանիոյ մէջ, Ալիքանթէի գաւառը սեպտեմբեր 1էն 8 խոլերայէ բռնուող անձանց թիւն է 80 և մեռնող անձանց թիւը 39։ Նոյն ժամանակամիջոցին, Անձէլեօսայի և Գալանեռի (Լէրիտայի գաւառ) մէջ 24 հոգի բռնուած և 4 հոգի մեռած են։ Բաց աստի, 5 տղայ, որ Ալիքանթէէն կուգային, խոլերայէ բռնուած են Մատրիտի մօտ Ճէթաֆի մաքրանոցին մէջ։

Ալիքանթէէն եկող նաւերը, Ֆրանսայէն և Իտալիայէն եկող նաւուց նման, տասնօրեայ քարանթինայի ենթարկուած են Զմիւռնիոյ, Պէյրութի և Աֆրիկեան-Տրիպոլսոյ մաքրանոցաց մէջ։

Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան Օդենսայի դեսպանատան մէջ չքեղ հացկերոյթ մը պիտի տայ յառաջիկայ սեպտ. 3/15ին :

Մախսուսէի Շէրէֆ-Րէսան շոգենաւն այս օրերս Սէլանիկ կուղեւորի երեք հրետանիով, որք Մակեդոնիոյ բանակին յատկացեալ են :

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն ասկէ առաջ Վեհ. Սուլթանին Թիւթիւնճի-Պաշի Ալի էֆէնտիի յանձնած էր Գօնեայի ճահիճներուն ցամաքեցուցման մենաշնորհն : Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ արտօնատէրը պարդ գործի ձեռնարկած չլինելով, յիշեալ նախարարութիւնն արգելքի տակ դրեր է Ալի էֆէնտիի կողմէ սամ. կայսերական պանքան իբր աւանդ թողուած 1000 ոսկւոյ գումարը :

Ներքին գործոց նախարարութեան հրամանաւ, Աթէնք հրատարակեալ «Արեւելեան Դաշնակցութիւն» անուն յունական լրագրին ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեր է :

Երեքշաբթի օրը սոսկալի ոճրագործութիւն մը տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ մէջ : Նէնի փիւղցի յոյն մը՝ որ ժամանակէ մը հետէ կնոջմէն բաժնուած էր, կասկածելով որ իւր բաժանման առաջին պատճառը զոքանչն է, որ միանգամայն զայն անբարոյական ճանբու հետեւցնելու փորձեր կ'ընէ, մտադրեց սպաննել զայն : Ուստի չորեքշաբթի, կէս օրին Ղալաթիա գնաց, Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մօտակայ փողոց մը ուր կը բնակէր զոքանչը, և տան վերնայարկը անոր քով ելնելով, յանակնկալս րեվոլվէրի երկու հարուած տուաւ խեղճ կնոջ : Ապա մահացու հրազէնն իր կողմը դարձընելով, ուղեղին հարուած մը տըւաւ և մեռած գետին փռուեցաւ : Իսկ կինը որովայնէն և կուրծքէն ծանրապէս վիրաւորուած էր և կեանքը վըտանգի մէջ է :

Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ Եէնի-Ջամիի նամակատունէն գողցուած դրամածրարը ոչ թէ վաճառականաց կը վերաբերէին, այլ երկար ժամանակէ հետէ անդ պահուած կը մնան եղեր առանց տէրը երեւան ելնելու : Եւ այս պատճառաւ է որ անմիջապէս չէ յայտնուեր Նազմի էֆէնտիի գողութիւնը :

Անցեալ հինգշաբթի Նազմի էֆէնտի պաշտօնատունէն ելնելով քանի մը ընկերաց հետ Պալըզ-Բազարի կողմը գինետուն մը գնացեր է և հոն գլուխը լաւ մը տաքցնելէ յետոյ պարծեր է թէ 1500 ոսկի ծիրացուցած է որ երբեք երեւան չպիտի ելնեն : Այս յայտնութեան վրայ, ընկերներէն մին գըտացեր իրողութիւնն յայտներ է Ընդհ. Տընօրէնութեան որ ձերբակալել տուեր է անհաւատարիմ պաշտօնեայն : Նազմի էֆէնտի ոստիկանութեան պաշտօնատունը կը գտնուի այժմ և յատուկ յանձնաժողովոյ մը կողմէ կը հարցաքննուի :

Ձայնատար գործիքը (Թէլէֆօն) որ 1880էն հաստատուած է ի Թուրքիա, երեք գծի բաժնուած է այժմ, մին Թղթատարական վարչութեան գործածութեան համար, երկրորդը՝ Սեւ ծովու ապարանաց կայարանին համար, և երրորդն Խաթերն-Թէլէկրաֆ ընկերութեան և Օսմանեան կայսերական Պանքայի տրամադրութեան ներքեւ դրուած : Սերայիոյ մէջ մէկ ձայնատար գիծ կայ միայն որ ներքին գործոց պաշտօնատունը Պէյլէրպէյի քաղաքապետական պաշտօնատան հետ հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ : Իսկ Պոլսոյ մէջ հաստատուած չէ դեռ :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այսօրուան)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՖՐԱՆՔՕ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Հանոյ, 10 սեպտ.

Թօնքինի սահմանագլխոյն վրայ չինական զօրաց շարժումներ կը նշանակուին :

ՔՕԼԵՐԱՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Մարսիլիա, 10 սեպտեմ. եր.

Այսօր 2 հոգի մեռան քօլերայէն :

Թուլօն, 10 սեպտ. եր.

Այսօր 1 հոգի մեռաւ քօլերայէն :

ՔՕԼԵՐԱՆ Ց'ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ, 10 սեպտ. եր.

Այսօր 358 հոգի մեռան քօլերայէ ի Նափոլի. —զանազան տեղեր, 90 հոգի: Ընդամենը 448 հոգի :

ՔՕԼԵՐԱՆ Ց'ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտ, 10 սեպտ. եր.

Այսօր 6 հոգի մեռան քօլերայէն յԱլիքանթէ և շրջակայքը :

Վիեննա, 9 սեպտ.

Այսօր բացուեցան Պոհեմիոյ, Իսթրիոյ, Գարնիոլի և Վերին ու Ստորին Աւստրիոյ նահանգային Երեսփոխանական ժողովները :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 30 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	(պահուստի)	110 1/8
3 » » »	(վճռական)	109 3/4
3 » Բարիզի »	(պահուստի)	22 95
3 » » »	(վճռական)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկն	8 35
Պորսային գոցուելէն վերջը	»	8 33
Այսօր Բերայի մէջ	»	
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	8 35
Բարձրագոյն գին	»	8 36
Նուազագոյն	»	8 35
Կէս օրին	»	8 35 1/2
Խէտիվիէ Եգիպտական		66 15
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		66 10
Բերայի մէջ		—
Այս առտու բացուեցաւ		66 12 1/2
Կէս օրին		66 12 1/2
Թէպօր գօնսօլիտէի		
» Խէտիվիէի		
Հէվալէսիզ		20
Փոխառութիւն 1863	ֆր.	61
» 1865	»	51
» 1869	»	45 50
» 1873	»	40
Պօն տիւ Թրեզօր	Անգլ. Լր	18 25
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	43 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	373
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի	»	81

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր	3 28
Քրէտի Ժէնէրալ (գ. կ.)	Օսմ. Լր	6 20
Պանք տը Գօնստ.	»	5 30
Սօս. Հանժ է վալէօր	Օսմ. Լր	3 30
Թրամուէյ	» »	290

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 8
Բօլ իմբէրիալ	»	90 4
Փրիմից	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 95
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9 2
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 4
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	98
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 10 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	101 7/16
Օսմ. բացուեցաւ	8 3/16
» » գոցուեցաւ	8 1/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 1/2
» » 1869	9 1/2
» » 1871	66
» » 1872	18
» » 1873	8 3/8
փոխառութիւն 1877	78
Պանք Օթօման	12 7/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	92 5/8
Եգիպտական միացեալ (Խէտիվիէ)	59 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	82 5/8
Տայրա Սանիէ	58 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	80 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	102
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 10 Սեպտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 85
Օսմանեան երկաթուղի	21

Բարիզ, 10 Սեպտ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0 բաց	108 35
» » 3 0/0 բաց	78 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	8 22 1/2
» » գոցու. (գ. կ.)	8 15
Օսմանեան փոխառութիւն 1863	—
» » 1865	54
» » 1869	47
» » 1873	41
Օսմանեան երկաթուղի	43 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	517 50
Պանք Օթօման	573 75
Գրէտի Լիօնէ	560
» Ֆօնսիէ	1307 50
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)	1240
Սուէզի ջրանցք	1945
Ռուսական 5 0/0 1877ի	98
Իտալական Ռանթ (բարձրացած)	95 85
Արեւելեան Ռուս. (Ռուս Օրիան.)	—
Եգիպտական միացեալ գոց	300
Սպանիական (արտաքին)	60 1/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	377 50
5 0/0 Հելլենական	309 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

ԱՆԳԼԻՈՅ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՄԷԿ ՆԻՍՏԸ

Թէև Միրապօ յամին 1789էն ի վեր Ֆրանսայի Ազգային Ժողովոյն համար Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ կանոնաց և սովորութեանց մէկ փոքրիկ հաւաքածոյն թարգմանեց, սակայն եւ այնպէս քաղաքակրթեալ ազինք խորհրդարանական դրութեան սկզբունքը միայն փոխ առին ի Մեծէն Բրիտանիոյ : Բազումք յաչքաց այս դրութիւնը իրենց յատուկ սովորութեանց և բարուց յարմարեցուցին, բայց և ոչ մին այդ նախագահարին արտաքին ձեւերն իւր ամբողջութեամբն ընդօրինակեց . և այս ամենեւին զարմանալի չէ, ըստ որում այդ ձեւերն անկլօ-սաքսօն ցեղին յատուկ նախապաշարական կամ պատմական աւանդութեանց երբեմն անհեթեթ և շատ անգամ ժամանակավրէպ մէկ պատկերն են :

Օտարական մը և նոյն իսկ ամենէն աւելի ընտելացեալն ցամաքային աշխարհաց բարուց, երբ առաջին անգամ Երեսփոխանական Ժողովոյ մէկ նստին ներկայ գտնուի՝ բաւական մոլորած և քիչ մ'ալ ապշած կերպարանք մը կ'առնու : Մատրանաձեւ սրահին երեւոյթը, Երեսփոխանաց ձեւերը, շարժմունքը և վարմունքը, այս ամենը իրեն համար այնչափ նոր են որչափ Նոյա գործածած խօսակցութեան լեզուն : Օտարականը կը դիտէ առանց տեսնելու, միտ կը դնէ առանց հասկանալու և հուսկ ուրեմն Բրիտանական գիշերային ժողովին զաղտնեաց թափանցելէ յուսահատ՝ կը բաժնուի կ'երթայ :

Տեսարանն է ի Ուէսթմինիսթր : Խորհրդարանական պալատը յորում երկու ժողովները — Երեսփոխ. և Լորտերու — կը գումարին, մայր եկեղեցւոյ կից է : Անգամ մը որ մտն Ուէսթմինիսթր-Հօլը իւր երկայնութեանը մէջ կը կտրէ կ'անցնի, այն հրաշալի գոթական դահլիճը որ ընդ երկար երկուտասանի չափ արդարութեան ատեաններուն իբր դատական նախասենեակ ծառայեց, ի ձախակողմն այն քարեղէն միահարթ չինից որոյ վրայ դրուած է Թագաւորութեան օրէնսդրաց յատուկ արքայական սեղանը, կը հասնի վերջապէս Երեսփ. խորհրդարանը տանող անցից : Եթէ ընդունելութեան տոմսակ մ'ունի, կամ ծանօթ է Երեսփոխանի մը և կամ աւելի պարզօրէն խօսելով կրնայ շրջափակին առջև հսկող սեւ սաղաւարտաւոր ոստիկանին ձեռքին մէջ կէս անգլիական ոսկի մը սահեցնել, անարգել կը մանէ այն մեծ ուղղանկիւն ժողովարանին մէջ որ մեր(1) Խոսաղովեան դահլիճն կը նմանի :

Հոն բազմութիւնը մեծ չէ, քանի մը անձինք, քանի մը երեսփոխաններ այսինքն որք կ'երթան կուգան՝ օրագրատեսի մը հետ տեղեկութիւններ փոխանակելով կամ ազդեցիկ ընտրողի մը հետ մտերմաբար տեսակցելով : Ամենայն ինչ հանդարտ, պարզ և ցուրտ է . ոչ ոք կը ծխէ և ոչ ոք նաեւ կը մտաբերէ բազմագոյն կերպարանաց կամ անձին կարեւորութիւն տըւող կառուցարան դերը խաղալ . հոն չենք տեսներ նաեւ այն հերարձակ կամ ճաղատ գլուխները որք կըրկին պատուաւոր դանիրէ կը մնան կ'ըլլեն՝ օդին մէջ լուր մը տարածելու և հետաքրքիրներու խմբակի մը ջերմ կեդրոնը լինելու :

Անցիր պզտիկ սրահէ մը, ելիր քանի մը սանդուղ, կը հասնիս ուրիշ դրան մը առջև որ կը բացուի առջիդ, և բաւական մեծ ատեանի մը մէջ կը գտնես ինքզինքդ : Ուրիշ հանդիսականներ հոն արդէն տեղ մը գրաւած են և ամենքն ալ տգեղ սեւին կը վերաբերին : Յաջ և ի ձախ՝ կայիէ առանց թիկանց բազրիքներ կը տեսնես և դիմացդ ալ ուղղանկիւն սրահ մը որ իւր անբաւական տարածութեամբը կը զարմացնէ զքեզ, վերէն վար յղկեալ կաղնեփայտով յարդարուած և որուն մէջ երրորդ մասը հազիւ Երեսփոխանաց յատկացեալ է : Այս մէկ երրորդ մասը կամ օրէնսդիր ժողովին միջավայրը՝ սրահին երկայնութեան առանցքին վրայ կը գտնուի . խորը և երկու կողմերը միմեանց վրայ կը բարձրանան վերնատուններ կամ բեմեր զանազան օժեակներու բաժնուած և անկիւբան եկեղեցւոյ մը նըստարաններուն նման՝ փայտէ ցանկով մը իբարմէ զատուած :

Վերջին կողմը պատին կից կը տեսնուի Սբիքըրին կամ Գահերէցին թիկնաթոռը որ տեսակ մը գոթական ամպհովանի փոքր պատշգամբի մը վրայ բարձրացած : Վարը գեղանկարին վրայ մեծ քառակուսի հաստաբեստ սեղան մը կայ վրան խառն մը թուղթեր և ծրագրեր դրուած : Այս սեղանին չորքը երեք կողմի վրայ շարուած են Երեսփոխանաց յատուկ նստարաններ և կանաչ կաշի թիկնաթոռներ : Այն պարապ միջոցը որ երթեւեկութեանց յատկացեալ է, Հէնէֆ կ'ըսուի եւ հանդիսավայրին ատենաբանութեանց մէջ մեծ դեր մը կը խաղայ :

Ժամը չորսն է . Պ. Գահերէցը, յոյժ արժանապատիւ Սըր Ն. Վ. Պրանտ, ատենապետութեան աթոռը կը բազմի և առանց թմբուկի եւ փողոյ չառաչման այս գործողութիւնը կը կատարուի : Ներս կը մտնէ սեւ հագուստով, մետաքսէ գուլպայով եւ Լուդովիկոս ԺԴի կեղծամով . առջեւէն կուգան երկու բարապաններ, ետեւէն քըղանցքը բռնող մը, մատրանապետ մը եւ երեք ատենադպիրք : Գահերէցին անցած ժամանակ ոստիկանութիւնը կ'աղաղակէ «Հէ՛ժս Օֆ», այսինքն «Գլխարկնիդ բացէք» :

Խակյն դիտակիր սպայ որ պաշտօնական հագուստով՝ չքեղ տռեհիկ մ'է, կուգայ դահլիճին խորէն որ երեւակայական գծով մը զատուած իբր յատուկ տեղի է, կ'առնու անկիւնէն ոսկեզօծեալ պղնձեայ մականը որ Գահերէցին պաշտօնապէս ներկայութեան նշանակն է եւ սեղանին դասաւ մէկ կողմը կը կոթնցնէ : Ատենադպիրք, սեւազգեստ և եռամայր կեղծամի ի գլուխ, պատուանդանին առջեւ նստած են առ ոտս Գահերէցին :

Մատրանապետը իւր վերարկուն հագած կը կարդայ հանդիսաւորապէս աղօթքները որք տասը վայրկեանէն նուազ չեն տեւեր : Աղօթք մը կայ Թագուհւոյն համար, երկրորդ մը արքայական գերդաստանին համար եւ երրորդ ամենէն երկայնը Ն. Վեհափառութեան «հաւատարիմ երեսփոխանաց» համար . «Տա՛յր երկինք որ առանց ասպիկարութեան, կողմնակալութեան եւ կանխակալ կարծեաց որոշում տային :»

Խորհրդարանին նստարանները որք սակաւին թափուր են, կ'սկսին հետզհետէ կենդանութիւն ստանալ կրօնական արարողութեան վախճանին մօտ : Գահերէցին թիկնաթոռին երկու կողմը եղող երկու դրունք անդադար կ'սկսին բացուիլ գոցուիլ : Երեսփոխանք ներս կը մտնեն և յետ իրենց գըլխարկը կամ ձեռնոցը կամ թղթի ծրար մը իրենց անձին յատկացնել ուզած տեղը թողլու, անմիջապէս դուրս կ'ելլեն : Պէտի գըրուցեք անշուշտ թէ աւելի պարզ չէ՞ որ ամեն ոք իրեն յատուկ նստարան ունենայ . անտարակոյս . բայց այն ատեն աւանդութիւնը պահուած չըլլար : Թող Երեսփոխանք իրենք մտածեն այդ կտորը և աղօթից ժամանակ փութան մէկմէկ տեղ գրաւել, ապա թէ ոչ չեն գտներ . և այս բանը այնքան ստէպ կը պատահի, ըստ որում նստարաններուն թիւը անհամեմատ նուազ է Երեսփոխանաց թիւէն . հազիւ 200 նստարան կայ 652 «արժանապատիւ»ներու համար : Ժամանակին ներկայ չգտնուող Երեսփոխանք հարկադրեալ են երթալ երկու կողմը եղող դահլիճներուն մէջ տրտասանիլ որք միացեալ Երեսփոխանքը ընդունելու յատկացեալ են, և ուստից այս վտարանդիք մէջքերնին ծռած պիտի դիտեն կեդրոնական սրահը իբրեւ թէ պարզ հանդիսատեսներ լինէին :

Իսկ գրասեղաններ, գրիչներ, թղթահատ, պահարան կամ ուրիշ որ և է առարկայ որ հարկաւորաց յատկանիշքը ուշադրութիւնը և ժամանակը կրնայ Երեսփոխանի մը անձնական ոչինչ գործոց վրայ դարձնել, սոքա այնքան անծանօթ մասունք են որքան ատենաբեմը Բրիտանական խորհրդի անդամոց համար : Նստարանի կտոր մը զոր աննման ճշդութեամբ գրաւել պէտք է, ահա ինչպէս սովորութիւնը կը շնորհէ իրենց ընդամենը : Սոյդ է որ գրաւած տեղ մը բոլոր դիւանուան համար իւր բաղդաւոր տիրոջը կը պատկանի : Գրաւողը իրաւունք նաեւ ունի, աղօթքը կարդացուելէ յետոյ, բայց ոչ յառաջ, զայն որոշակի կերպով նըշանակել նստարանին յենարանին վրայ զետեղուած պղինձէ շրջանակին մէջ սահեցնելով իւր այցետոմսը :

Ցորչափ նիստը բացուած չէ, դահլիճին վրայ հարկ է լրացուցիչ անհրաժեշտ մ'ալ մը գեղ Գահերէցին գլխուն վրայ բարձրացեալ այդ երկայն կամարիք լրագրողներու յատուկ տեղն է : Առաջին յարկը քանի չափ օժեակներու բաժնուած սպասիրներու յատկացեալ է, որք ազդեցութեան պաշտօնեայներ չեն ինչպէս առ մեզ, այլ մաքրոյ ներկայացուցիչք : Ամեն օրագիր իւր ներկայացուցիչն ունի : Ամենադրութիւնք այս կերպով փոխադարձաբար սերտ կը ճգեն և հասարակութիւնը կ'ունենայ միճաքանութեան ճշգրտագոյն լուսանկարը, փոխանակ կ'ելին ընթերցմամբ սրբագրութիւնը զոր մեր պաշտօնական կազմակերպութիւնը կ'ընծայէ մեզ : Արդէն բոլոր մեծ լրագիրք սըղագրութիւնը ընդարձակօրէն կը հրատարակեն : Քանի մը երրորդական թերթեր միայն կը համարձակին այն անձնական տըպաւորութեանց արդիւնք և սովորաբար չափաւոր յօդուածները հրատարակել, որք Փրանսացի ընթերցողաց մեծագոյն մասին համար «Ժողովին մեծագործութիւնք» կը կոչուին : Սղագիրք ի սկզբան ամեն քառորդ ժամ մէկմէկ փոփոխակի կ'աշխատին, յետոյ ամեն տասը վայրկեանը, ամեն հինգ վայրկեանը և վերջապէս մինչեւ երկու վայրկեանը մէկմէկ, եւ խակյն իրենց գրածը հեռագրաւ կը հաղորդեն իրենց օրագրին :

(Տարօնեկէ)

---

(1) Յօդուածին հեղինակը Փրանսացի մ'ըլլալով, մէջ բերուած նմանութիւնք կամ բաղդատութիւնք առ հասարակ Փրանսական ազգին կը վերաբերին :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

Տարանտէ, 1884 օգոստոս 25

Անցեալները Արժ. Յակոբ Ծ. վարդապետ Աչոտ Փափազեան տեղս այցելելով՝ 15 օրի չափ աստ մնաց և ի վերջոյ Իզմիր ուղեւորեցաւ :

Նորին Արժանապատուութիւնն աստ եղած միջոցին ժողովրդեան մէջ սիրած խռովութիւնը հանդարտեցնել ջանաց, և երկու կողմերն ալ համոզելով՝ ըստ բաւականի համաձայնութիւն մը հաստատել յաջողեցաւ :

Ս. Աստուածածնայ տօնին Ս. Պատարագ մատուցանելով՝ ժողովրդը հոգեւորապէս մխիթարեց և ըստ նոյնին խնդրանաց Տ. Թադէոս քահանային սպասաւորութեան պաշտօնը կատարել տուաւ. (քանզի սոյն քահանան՝ մեր մեծամեծաց հրամանաւ՝ ժամասացութենէ արգիլեալ էր) :

Թէև նախկին նամակաւս իմացուցած էի քահանային ասկէ բաժնուելու համար պատրաստութիւն տեսնելու վրայ լինելը, բայց 120 հոգիէ աւելի ժողովուրդ նորա մեկնիլը արգիլելով՝ բանի վար դրած և քանի մը հոգւոյ միջոցաւ իրենց սոյն փափաքը յատուկ նամակով Պատրիարքական Գեր Փոխանորդ Հօր յայտնած էին :

Այժմ կը յուսամ թէ սոյն խնդիրը վերջացած է և այնպէս ալ կը թուի : Տ. Թադէոս Հայրը եկեղեցւոյ մէջ պաշտօն վարելու սկսաւ, ինչպէս որ ալ անցեալ կիրակի Ս. Պատարագ մատոյց :

Առաջնորդ Ս. Հայրը մօտերս աստ այցելելու մտադիր է եղեր . կը յուսացուի թէ սոյն գործը այս վիճակին մէջ թողլով ժողովուրդը գոհ ընելու կը բարեհաճի, և ազգին բուն կենսական ոգին եղող դաստիարակութեան և ուսման պէտքը ժողովրդին զգացնելով՝ նորա ուշադրութիւնն առ այն կը հրաւիրէ և յորդոր կարդալով յառաջդիմութեան կը քաջալերէ :

ՍԴԱՒՐԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐՆ

Զորում, 1884 օգոստ. 16

Եօզղատու կառավարչին իրաւասութեան ներքև գտնուող և անկէց 14 ժամ հեռի Ագտաղ-Մադէնի գաւառին մէջ ժամանակէ մը ի վեր տարօրինակ և հետաքրքրական խնդիր մը կը յուզուի . այս շարժման պատճառն է Սդաւրէ՝ այսինքն խաչապաշտ ոչեցեալ իսլամաց զարմանալի մէկ պահանջն : Ագտաղ գաւառն ուրոյն միտրօպօլիտութիւն մ'է կեդրոն ունենալով Ագտաղ-Մադէնն աւանն՝ յոր 280 Թուրք կայ այժմ և 25 տուն ևս Հայ : Թէ՛ յառաջ և թէ՛ ի չքեակ այս կը թուի թէ՝ ի հնումն զօրաւոր յոյն գաղթականութիւն մը կար, որուն հետեւ յունական արձանագրութեամբ ծածկուած քարեր խիստ բազմաթիւ են, մանաւանդ որ քանի մը բլուրներն յոյն գիւղերու այդ գաղթականութեան մընացորդքն լինելն յայտնի է :

Ցանկարէն յիշատակարան մը՝ որ Սդաւրիներու քով պահեալ կայ, կ'աւանդէ թէ հնգետասաներորդ դարուն սկիզբներն 1420-28 տարիներ հալածանք տեղի ունեցած և բազումք գաղթել պարտաւորուած են Սելճուգեանց և նոցա յաջորդաց ձեռքէն և բռնութենէն :

Այս հալածանաց կը սաստկանայ յետոյ և 100 տարի վերջը առ ահի հալածմանց կրօնափոխութեան կը դիմեն առերեսս . իրենց եկեղեցիները մզկիթի կը փոխարկեն և բոլորովին կը թլփատուին, բայց ի ներքուստ իրենց քրիստոնէութիւնը չեն ձգեր . գետնափոր քարայրներու մէջ սեղաններ կը կազմեն, խաչերով և այլ սպասիւք կը զարդարեն, և ըստ առաջնոյն իրենց քահանաները կրօնական արարողութիւնները կատարել կը շարունակեն : Նախ կը մկրտեն իրենց երախաներն և ապա կը թլփատեն . նախ քահանայն կ'ամուսնացնէ, յետոյ խոճա քօտ օրինաց : Իրենց ազգային լեզուն անմըռ պահած են, թէեւ աղաւաղեալ : Յունական եկեղեցւոյ անհամանուն տօներն ու պահեցողութիւններն և մահմեդական ծոմապահութիւնն անպակաս կը պահեն մինչեւ ցարդ 300 տարուան միջոցին . այս թէեւ անհաւատալի, բայց այսօր ապացուցեալ ճշմարտութիւն մ'եղող գաղտնիք պահուած է շնորհիւ այն սերտ գաղտնապահութեան՝ որ Յունաց ազգին յատուկ է : Երբեմն ծանր և վտանգաւոր վայրկեաններ ունեցած են, բայց շնորհիւ իրենց շէյխերուն, իմամներուն և փախըներուն ազատած են : Այժմ կը խորհին յայտնել զերենք : 250 տուն Րումեա գաղթած են : Վերջին մարդահամարի ժամանակ կը ջանան քրիստոնեայ յայտնել արձանագրել տալ, առարկելով և ցոյց տալով իրենց յոյն լինելն, անօթներն և քահանայներն, խնդրելով որ Վեհ Սուլթանն իւր հանրածանօթ հպատակասիրութեամբ և աշխատասիրութեամբ բարեհաճի թոյլատրել զինքեանս, որպէս զի այլ ևս ազատութեամբ պաշտեն իրենց կրօնն :

Պաշտօնեայք քննելով, կը գտնեն յիրաւի պատկերներ, խաչեր և եկեղեցական այլ և այլ անօթներ . բայց առաջնոյն ժողովուրդն նախ յեկեղեցի և ապա մզկիթն կ'երթայ :

Թէ Սդաւրիք և թէ յիշեալ պաշտօնեայք խնդիրն Եօզղատու կառավարութեան ներկայացուցին, որ իւր կարողութենէն վեր նկատելով զայս, Կ. Պոլիս տեղեկագրեց : Վեհ. Կայսրն և իւր լուսամիտ նախարարք՝ սիրով ազատութեան՝ հրամայեցին որ հաւասար թուով խումբ և քրիստոնեայ 6 քննիչ դրկուի և քննութեան արդիւնքն իմաց տրուի կեդրոնին ի պարտուպատշաճ անօրինութիւն :

Մեծ յուսով անկէտ կ'սպասէին Սդաւրիք քննիչներու գալուստը . բայց միայն խառն քննիչ մը, այն է Բէզօլէբլի-Եօմէր Էֆէնտի դրկուեցաւ անցեալ տարուան մայիսին : Եօմէր Էֆ. քանի մ'ամիսներ անդ մնալէ և քննելէ յետոյ Եօզղատ եկաւ և տեղեկագրեց . բայց անկէ ի վեր դեռ ո՛չ է պատասխան մը և որոշում մը չէ տրուած և Սդաւրիք աստ և անդ կը դիմեն գոհացուցիչ պատասխան մ'առնելու համար :

ԳԵՐ. ԻՈԱՆՆԷՍ Ի ԶՈՐՈՒՄ .

Գեր. Իոաննէս, մետրապոլիտ Կեսարիոյ և վանահայր Ջինճլի-տէրէյի հոյակապ և անուանի վանաց, ամսոյս 10ին ժամանեց ի քաղաքս . Ն. Գերապատուութիւնն դիմաւորեցին յոյն և հայ հասարակութիւնք և պատուօք ու մեծարանօք հիւրընկալեցին : Գեր. Իոաննէս՝ Կ. Պոլսոյ Յունաց Պատրիարքին ընտրութեան ներկայ գտնուելու համար անդ հրաւիրուած և Սամսոնի յոյն մետրապոլիտ Սոփրոնիոսի հետ միանալով հոն գացած էր, և նախնական գործողութիւններէ յետոյ իւր վիճակին կը վերադառնար : — Հետեւեալ օրն Ն. Գերապատուութիւնն մեր եկեղեցին և դպրոցն այցելելու եկաւ . աշակերտք երգերով դիմաւորեցին և առաջնորդեցին յեկեղեցին : Ն. Գ. գըլխաւոր սեղանն դիմեց, աղօթեց և ժողովրդեան դառնալով յորդորեց որ հայ և յոյն հասարակութիւնք միութեամբ գոռեն և սիրով կենակցին : «Զորում ինչպէս ի հնումն նոյնպէս և այժմ թող օրինակ հանդիսանայ այլոց իւր քրիստոնէական եղբայրսիրութեամբ և աստուածպաշտութեամբ . տգիտութեան և մոլեռանդութեան դարերն անջատեցին երկու Քոյր եկեղեցիներն . ջանացէք պայծառացնել ձեր եկեղեցին, ձեր լուսոյ և իմաստութեան տաճարներն» ևլն. ևլն. : Ապա դպրոցն այցելելով շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչին և գովեց դպրոցին կառավարութիւնն ու կանոնաւորութիւնն : Նոյն օրն մեկնեցաւ աստի :

Գեր. Իոաննէս՝ երեք տարիէ ի վեր Կեսարիոյ առաջնորդութիւնն կը վարէ . շատ աշխատասէր և միշտ բարձրագոյն գտնուած է ի սրտէ երկու քոյր եկեղեցեաց միութեան : Նեոզաքէօս-Բէյէսեալաօ՛որ այնքան քաջալեր յիշատակներ թողած է և իւր սուրբ վարուք և բանիւք միշտ ջանացած էր յոյն կղերին մոլեռանդութիւնն բարեխառնել, առաջադրած էր Ջինճլի-տէրէյի յունաց Իոաննէս-Պըռօտրօմօս անուն հոյ վանք վանուց մէջ ժառանգաւորաց վարժարան մը հիմնել, որպէս զի կարենայ գիտուն և լուսամիտ կղերականներ ունենալ իւր տրամադրութեան ներքեւ . բայց մահն կարճեց իւր բարեսէր խորհրդոյ իրագործումն : Գեր. Իոաննէս Սրբազան՝ նորա յաջորդն՝ ձեռնարկեց այս խորհրդոյ գործադրութեան, և երկու տարիէ ի վեր կը շարունակէ անդ : Գիտուն և աստուածաբան վարդապետներ և ուսուցիչներ բերել տուած է, որք Աթէնք ուսած և Գերմանիա լրացուցած են իրենց ուսմանքն . այժմ 30 գիշերօթիկ աշակերտներ կը կրթուին անդ, որոց 5ը գալ տարի Գերմանիա պիտի դրկուին : Նորին Սրբազնութեան այս ձեռնարկին՝ յունական հասարակութեան բարեսէր զգացմունքը թրթռացուցած է և մինչեւ ցարդ 2000 ոսկիէ աւելի հանգանակութիւն դրկուած է իրեն : Իւր այս վերջին ճանապարհորդութեան միջոցին վանուց թանգարանին համար 750 հատոր գիրք և 900 ոսկիէ աւելի հանգանակած է : Կեցցէ՛ ուրեմն Իոաննէս : Բայց նոյն վանուց քառորդ ժամ հեռի Ս. Կարապետի, Ս. Դանիէլի և Ս. Սարգսի վանուց վանահարք և միաբանք ի՞նչ կ'ընեն . . . . : Այդ ևս գալ անգամ կը պարզենք . . . . :

ՀՍԿԱՅ ՍԱՐԴ ՄԸ

Անցեալ յուլիս ամսոյ 20ին, Վիեննայի շրջակայքը Մօրէն անուամբ խեղկատակ մը հասարակութեան ի ցոյց դրած էր Արեւադարձի փիւլ մը, սոսկալի և ժանտատեսիլ սարդ, որ հսկայի մը կռուփին չափ մեծ է : Բազմութիւնը կը դիմէր դէպ ի Մօրէնի խանութն և սարդը լաւ հասոյթ կը բերէր :

Սակայն գիշեր մը, խեղկատակին վեցամեայ աղջին կ'արթննայ սուր ճիչեր արձակելով : Մայրը կը վազէ, և աւաղ այն սոսկալի տեսարանն որ իւր աչաց կը ներկայի :

Փիւլն իւր տուփէն ելնելով, աղջան օրրանը կը մտնէ, վզին կը փաթթի, և իւր զօրաւոր ճիրանները մսին մէջ կը խոթէ արիւնը ծծելու համար : Տղայն ազատելու համար, հարկ եղաւ կենդանին սպաննել :

Այս իրողութիւն բնաւ զարմանք չպիտի պատճառէ անոնց որք կը ճանչեն Արեւադարձի փիւլը : Իւր սարսափելի թաթերը, երբ տարածեալ ըլլան, 25 հարիւրորդամէթր տրամագծով տարածութիւն մը կը գրաւեն :

Փիւլն արհեստաւոր մը չէ մեր կլիմայից փոքրիկ սարդին նման, որ անդադար դրսած է մնալով իւր ոստայնին : Իւր ծակին խորը քաշուած, իւր զոհին կ'սպասէ փայլուն և անգութ աչքով մը, և ի մի ոստիւն որսին վրայ կը նետուի, ինչպէս վագրը կամ յովազը :

Անագորոյն և արիւնռուշտ մարմինը սեւորակ և ծածկուած կարծր մազերով, թաթերն յոյժ երկայն՝ զինեալ մազոտ ճիրաններով, ծնօտները միշտ շարժման մէջ, և բերանը զարդարուած սեւայներով որոցմէ սոսկալի թոյն մը կը վազէ, վերջապէս աւելի և զազրագոյն կենդանի մը, նողկալի, իւր տեսքով կարծես մագնիսացնելով իւր յօշոտելիք որսն, իւր զոհին վրայ յարձակելով լռին և արագ քայլերով, աւասիկ նկարագրութիւնն Պրազիլոյ փիւլին, սոսկալի սարդին որ Մօրէնի տղուն արիւնը ծծել կ'ուզէր :

Հարաւային Ամերիկայի մէջ, փիւլը կը սպրդի բոյներուն եզրը, թռչունի կ'ազգէ թռչնոց, իւր ճիրաններով կը պատառէ պզնոս, իւր թոյնով կայծակնահար կ'ընէ զանոնք, և հայրն ու մայրը կը խեղդէ իրենց ձագերուն դիակաց վրայ :

Յետոյ, կշտացած այդ կոտորածով, իւր խոշոր փորն օրրելով կ'երթայ խոտերուն մէջ մարսել, մերթ ընդ մերթ արիւնաթաթախ ակռայները սրբելով իւր մազոտ մեծ թաթովը :

Բայց միայն թռչնիկները չեն որ փիւլին ճիրաններուն զոհ կ'երթան : Սա հաւնոցներուն և աղաւնոցներուն պատուհասն է : Գիշերն ընդհանրապէս հաւնոցները կը մտնէ, իւր ահարկու դէմքով դողդղացող կենդանիները մագնիսացնելով : Քանի մը վայրկեանի մէջ, հաւնոցն սրեամբ կը լեցուի : Սարդը դիակէ դիակի վրայ գետին կը տարածէ, և հաւերէն ո՛չ մին կենդանի կը թողու : Յետոյ, կը մտնէ կենդանեաց արիւնաշունչ աղբերներուն մէջ, և ո՛րքան արիւն կը ծծէ որ իւր մազոտ որոճքները կը կքին ծանրութեան ներքեւ :

Եւ սակայն, երբ յաղթանակօրէն դէպի իւր ծակը կը յառաջանայ ոսկրանոյն մը զգուշութեամբ, որ լաւ ծառ մ'ըրած է, յանկարծ անօթի օձ մը անոր վրայ կը յարձակի, իւր օղակներուն մէջ կը սեղմէ այդ սրբին խմողն և մէկ պատառով կը կլլէ :

Թռչնոց և հաւուց վրէժը կը լուծուի :

ԱԶԴ

Կը խնդրուի ի հանգուցեալ Րէչիդեան Նշան էֆէնտիի պահանջատէրներէն որ հաճին Ակսարայի խան Թիւ 15 գրասենեակը դիմել, առ ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն :

The «Economic» Co-Operative Society Limited

«ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ»

ԳՈՐԾԱՏԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Օսմ. Կայս. Պանքային դիմաց)

Տնօրէն Ժողովոյ օգոստ. 3 ի նիստին մէջ որոշուեցաւ սահմանափակ թուով փոխանորդ անդամներ ընդունիլ ընկերութեան մթերանոցները . տոմսի մը գին որոշուեցաւ տարեկան մէկ մէճիտիյէ ամսոյս 15 էն սկսեալ . տոմս ունեցողին իրաւունք պիտի ունենայ ընկերութեան մթերանոցէն ամեն ինչ գնել նոյն նպաստաւոր գներով որով կը գնեն նոյն իսկ բաժնետէր անդամք :

Օգոստոս 15էն յետոյ Ընկերութեան Մատակարարին դիմելով կարելի է ստանալ տոմսեր և գնոց ցուցակներ :

Ղալաթիա, 5 սեպտեմբեր 1884

2-9

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԼԵՋ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՃԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Այս կրթարանն հաստատուած է 1876 Յուլիս 1ին և, իբրև երկրորդական (սէքօնտէր) վարժարան, վաւերացեալ է Հասարակաց Կրթութեան Պաշտօնէութենէն։

Երկրորդական վարժարանի մէջ աւանդուին բոլոր ուսմունք և Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղիերէն, Անգղիերէն, և Յունարէն լեզուք կ'աւանդուին աստ ի ձեռն ուսուցչական ընտիր մարմնոյ մը։

Այս կրթական հաստատութեան մէջ տարուած առողջական և բարոյական խնամքն հաւասար է ուսումնական խնամոցն, որ արդէն ծանօթ է հայ հասարակութեան։ Սոյնքն յոյժ գոհացուցիչ։

Կրթարանիս Թ. տարեշրջանն պիտի սկսի յառաջիկայ օգոստոս 27 երկուշաբթի օրէն. ուսանողաց վերամուտն օգոստոս 23 հինգշաբթի օրէն։

Նոր աշակերտ տալու փափաքող ծնողք և այլ այցելուք կարեն տեսակցիլ Տնօրէնին հետ, օգոստոս 15 չորեքշաբթի օրէն սկսեալ, ամեն առաւօտ և կիրակի օրերն, մինչև կէս օր։

Հիմնադիր–տնօրէն
Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

8 օգոստոս 1884
յՕրթաքէօյ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՑԵՐԵԿԵԱՅ ԵՒ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Սոյն վարժարանին իններորդ շրջանին ուսանողաց վերամուտն կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 3, երկուշաբթի օր։

Նոյն օրէն սկսեալ Տնօրէնն ամէն օր կը գտնուի վարժարանին մէջ և պատրաստ է տեսնուիլ Մեծարգոյ Ծնողաց հետ։

Դասուց սկզբնաւորութիւնը պիտի լինի Երկուշաբթի, Սեպտեմբեր 10։

Հիմնադիր–Տնօրէն
Ռ. Յ. Պէրպէրեան
3—5

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՔԱՂԿԵԴՈՆ

Քաղկեդոնի Մխիթարեան գիշերօթիկ վարժարանը կը բացուի Սեպտեմբեր 3 երկուշաբթի օրը։ Կը խնդրուի հին և նորամուտ աշակերտաց ծնողքներէն՝ որ նոյն օրը անվրէպ յանձնեն իրենց զաւակունքն վարժարանիս։

Վերատեսուչ

ԱԶԴ

Գատըգիւղի Արամեան վարժարանի համար վարժուհի մը պէտք է, որ պարտի գիտնալ կա՛մ կար և ձև և կա՛մ ձեռագործ։ 3—6

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Բողոքականաց կողմանէ մեզի դէմ հրատարակուած «Յայտարար Ճշմարտութեան» անուն գրքին պատասխանը, որ մինչև ցարդ Մաարիֆի կողմանէ սխալ հասկցողութեամբ ետ բռնուած էր հրատարակուելէ, հրամանն ընդունելով քիչ օրէն ի լոյս կ'ընծայուի։ Գինը 60 փարա, փոստային ծախքն մեր վրայ։

Աւետարանիչ
Կ. Պոլիս Գ. Ն. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ
Խէտիւէ փաշա, 6 սեպտ. 1884 4–15

Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹԹՕՅԻ ԳԱՆՁԱՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Աւստրիոյ Կարմիր–Խաչի արժէթղթոց Սեպտեմբեր 1ի վիճակահանութեան շահած թուոց ցուցակին համեմատ, 7061 Սէրիին 8 թիւր շահած է մեծ պարգևն, այն է 100,000 ֆիօրին, կամ 220 000 ֆրանք, և 741 ուրիշ թիւեր ալ զանազան գումարներ։

Շահող թիւերը ճշդելու համար դիմել առ
Ժ. Տ. ՃԱՆԷԹԹՕ
Ղալաթիա, Գօմիսիօն խան, Նօ 19

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Ի Թահմիս փողոց, [illegible], թիւ 70

Այս վաճառատունն որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի և Ճավայի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ ընտիր թէյեր (չայ) բերել տուած է յատկապէս, եւ կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ, մանաւանդ գաւառացի Հայ [illegible] որպէս զի հաճին գէթ միանգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը, եւ թէ՛ գիներու աժանութիւնը։

ԻԼԱՆ

Շէհր Իւլլին իքինճի բազար կիւնիւ Շիրքէթի Խայրիէնին Ն. 18 Ասայիշ նամ վափոր հավա միւսայիտ օլտուղու հալտէ, թէրսանէտէ պիր թաղըմ մուզիգա իճրա՛ աչէնք իսկէլէ Եէնի մահալլէտէն սաաթ 7ղէ հարաքէթլէ, Մեզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Միրկեօն, Գանլըճա, Պօյաճըքէօյ, Ռ. Հիսար, Պէպէք, Գանտիլլի, Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուգ, Իսկիւտար, Գապաթաշ իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէօյիւք ատայա կիտէճէք տիր. օրատան կիճէ սաաթ 4½ տա մէհթապլը գարշը Եէնի մէզկիւր իսկէլէլէրէ ուղրայարագ Եէնիմահալլէյէ աւտէթ իտէճէք տիր։

Վափոր իչինտէ էհվէն ֆիաթիլէ տոյիւ էթմէք վէ մէշրուպաթ պուլունաճաղը միւսիքա թաամ վաղթը չալըն նաղմէսադ օլաճագ վէ վափոր ֆէներլէր իլէ տոնաթըլաճագ տըր։

Վափոր իսքէլէթի կիտիշ կէլիշ իչիւն պիր սիմ մէճիտիյէ տիր։

Չօճուգլարտան Պէշ Ղուրուշ ալընաճագ տըր։

Պիլէթլէր վափոր թէրսանէտէ սաթըլաճագ տըր։

Ֆի 28 Աղուսթոս 1884

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէշինճի օրտուի հիւմայուն մէրքէզի օլան Շամ շէրիֆտէ պուլունան ճիւնուտի ճէնապը միւլքիւքեանէ վէ հայվանաթը լայիէսի իչիւն միւսայիթա օլունաճագ էրզագըն արբայի չաիրին օն ալթը գըյէի գատիմէն եանի երկիրմի օգգա պէշ եիւզ օն իքի տիրհէմի ճէխաիրտէն իպարէթ օլան պիր չիֆթի պէշ եիւզ երկիրմի վէ թամի չաւրըն տէօրթ եիւզ ալթմըշ վէ նուհօտըն պէշեէր գըյէի ալթըն օգգա պէշ վէ ճէխաիր գըյէսի երկիրմի եէտի պարա, վէ պիր պաղմըլըն օնսէքիզ ճիւզիւք վէ սապօնըն պէշեէր գըյէի ալթըն երկիրմի պէշ, վէ ճէխաիր գըյէսի եիւզ էլլի պարա, վէ պիր պաղմըն օն տօգուզ ճիւզիւք վէ քէօմիւրըն պէշեէր գըյէի աթիգի երկիրմի իքի վէ ճէխաիր գըյէսի օն եէտի պարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գարարը գաթիսի իլալը պուլունտուղունտան, վէ էյլիւլին իւչիւնճի կիւնի միւնագասաթը ֆէրտիյէ իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մէզքիւր կիւնի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ծօնուար ճէնապը միւլքիւքեանէ մայիյէթլը իչիւն պիր սէնէլիք օլարագ լիւզումու օլուպ միւսայիթա օլունաճագ օլան պէշ պին եէտի եիւզ մար պին գըյէ ճէխաիր ՍԻՊԻՐ ԽԱՂԸՆԸ իթա իթմէկ իւզրէ թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին հէր կիւն լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 աղոսթոս, 1300

2—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
ՇԱՀԱՆԷ

Էրզագ անպարընա սըլնաճագ պուղտայըն սաաթէնին գարարը գաթիսի իլալը պուլմինտէն պիրինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ միւլքիւֆլէնտէն թէնզիլէն իթա իտէճէքլէրին հէմէն մէզքիւր կիւն սաաթ տօգուզ պէշտէ գարարը Խազինէի խասսայի չահանէէ պուլունմալէրի իլան օլունուր։

26 աղոսթոս 1300

3—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
ՇԱՀԱՆԷ

Հուպուպաթ անպարը իչիւն պըրկահճագ սամանըն պէհէր ճէսիփ գանթարը երկիրմի գուրուշտա Թալիպի իւզէրինտէ օլուպ՝ գարարը գաթիսի իլալը պուլմինտէն պիրինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ միւլքիւֆլէնտէն՝ թէնզիլէն իթա իտէճէքլէրին հէմէն մէզքիւր կիւն սաաթ տօգուզ պէշտէ գարարը Խազինէի խասսայի չահանէէ պուլունմալէրի իլան օլունուր։

29 աղոսթոս 300

1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իւչ նօմէրօ եումուշագ Թրիէսթէ թիմուրը, աթիք գանթար՝ եիւզ էլլիմիշ, ճէտիտ գանթար՝ եիւզ ֆի իքի եիւզ դուրուշ։

Նիզամիյէ մաթպաղ անպարընա լիւզումու օլան իւչ նօմէրօ մէզքիւր եումուշագ Թրիէսթէ թիմուրը ֆիաթ մուղթազամէսի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, գարարը գաթիսի իլալը [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

26 աղոսթոս 84

3—3

ԱԶԴ

Կայսերական պալատան ատամնաբոյժ Տօքթ. Քավարօբուլօ պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Այնօրօզի վանքն ուղևորութենէն վերադարձած լինելով, հաստատուած է Բերա, մեծ փողոց, Պօն Մարշէի փողոցին ծայրը ուղիղ վերաբերեալ նիւյորքեան վաճառատան վերնայարկն, ուր բացի կիրակիէն ամեն օր հիւանդ կ'ընդունի, առաւօտեան ժամն 8էն (եւր.) մինչև երեկոյեան ժամը 8։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլէ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Քանօբուս	4200	Ոզիրիս	3000
Ֆարոս	4000	Նէֆթիս	3000
Թամիսի	4000	Բէբա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ատլանդիկ	1760
Թէպէ	3250	Լօգիա	800
Մակետօ	3250	Օլիմոս	800
Մարէօթիս	3250	Սեմիլ	700

Սեսօստրիս շոգ. Լիվերբուլէն ասդ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ
ՃԷՅՄԶ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ալպանօ	2,000	Լէանդրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրունօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Տրաքօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Էրադօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քասանդօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Նէտինօ	3,600
Քօֆնօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Կրօտնօ շոգենաւն ամսոյս 7ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Զմիւռնիա, Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԸՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլէթ խան Ղալաթիա

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիոյ և Բօթիի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Տրապիզոն, Սամսոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է «Ալֆէն», որ օգոստոս 27ին Մարսիլիայէն և Սեպտեմբեր 15ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է «Մեօզի», որ Սեպտեմբեր 10ին երեկոյեան ժամ 4ին պիտի մեկնի։

Ուղևորի և ապրանքի փոխադրութեան

Նաւավարձի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլէ և Արևելքի մէջ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատօլեան	2500	Ֆլաւեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիպիան	800
Տօրքօ	700	Օբօրթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆավիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Սլեւոնիան շոգենաւը, նաւապետ Բրիսգիան, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն ասդ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվերբուլ պիտի ուղևորի Զմիւռնիա հանդիպելով։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտատօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թօնօյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պլէս
Արարատ	2,500	Ռօճըրս
[illegible]	2,500	Քրուքշէնք
Լաքոնիա	2,500	Ռօպսըն
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բուլկարիա շոգենաւն օգոստոս 31ին չորեքշաբթի օր Լիվերբուլ պիտի ուղևորի։

Այա Սօֆիա շոգենաւը Լիվերբուլէն ասդ եկաւ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Ներքական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ՌՕԲԲ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՔՐԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլէ և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թօնօյ	Անուանք	Թօնօյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մօրօքքօ	2,500
Ալեպօ	3,000	Նաթալ	2,500
Պոթնիա	4,600	Պաւօնիա	5,000
Պաթավիա	3,800	Պարթիա	3,200
Պալթիկ	2,500	Պօլիվիա	3,000
Պրիթիշ Քուին	4,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալօնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քաթալօնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտօն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթօն	3,000		

Սարտինիա շոգենաւը, նաւապետ Ֆէրկիւսոն, Լիվերբուլէն ասդ հասաւ և իւր բեռը պարպելէ յետոյ ի մօտոյ վերստին Լիվերբուլ պիտի ուղևորի։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1884 ՕԳՈՍՏՈՍ 11 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթևեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 45	Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	32
12 20	Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնավուտքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	19
12 45	Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	18
1 35	Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնավուտքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	21
2	Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք պիտի հանդիպի)	34
2 35	Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի բաց ի ուրբաթ օրերէ)	33
3 15	Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնավուտքէօյէն մեկնող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	28
4	Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	32
5 15	Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ըսթէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	19
6 15	Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաշաբահչէ Եէնիքէօյ Միրկէօն Գանլըճա Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնավուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Օրթաքէօյ Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ Իւսկիւտար	25
8 15	Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմահալլէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Ըսթէնիա պիտի հանդիպի)	34
10 —	Մեզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33

Արնավուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 15	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	21
11 45	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
12 20	Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	28
12 55	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	20
1 40	Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	23
2 10	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	19
2 45	Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	18
3 10	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	1
4 15	Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	48
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 30	Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	20
12	Պէյքօզ Բաշաբահչէ Ռ. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	23
12 35	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	25
1 45	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	1
2	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաշաբահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Իւսկիւտար)	17
3	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Իւսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	23
4	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ	17
4	Պէօյիւքտէրէ Պէյքօզ Բաշաբահչէ Ռ. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ	20
8 45	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բաշաբահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ Իւսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշամահալլէ)	21
10 25	Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
1 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	28
1 45	Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Բաշաբահչէ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	25
2	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ռ. Գավագ	32
3 30	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	19
5 —	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Էմիրկեան Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գավագներ	34
6 45	Իւսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ	21
8 15	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու	33
9 45	Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	32
10 30	Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	17
11 10	Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Եէնիմահալլէ	34
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ըսթէնիա Եէնիքէօյ	19

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
12 15	Ուղղակի Պէպէք	20
1 10	Ուղղակի Արնավուտքէօյ	23
1 40	Ուղղակի Պէպէք	19
2 15	Ուղղակի Արնավուտքէօյ	18
2 40	Ուղղակի Պէպէք	1
3 45	Ուղղակի Պէպէք	18
9 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար ([illegible] շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 25	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք	25
11 5	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք (Եէնիքէօյի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	20
11 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք	33
12 —	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթևեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
12 5	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյքօզ Եէնիքէօյ	21
1 5	Ուղղակի Գանտիլլի	1
1 15	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Եէնիքէօյ (բաց ի ուրբաթ օրէ)	33
2 25	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրէ)	23
2 45	Իւսկիւտար Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշաբահչէ Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ (ուրբաթ օրերը Ռ. Բաշամահալլէ)	20
3 25	Ուղղակի Գանտիլլի	17
9 25	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռիֆաթբաշա Բաշաբահչէ Պէյքօզ Թարապիա Մեզարպուրնու Գավագներ	18
10 40	Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլիի Ռ. Հիսար (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյքօզի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	28
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռ. Բաշամահալլէ Բաշաբահչէէն Պէյքօզ	23
11 40	Գապաթաշ Գուզկունճուգ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ	20

Ամեն ուրբաթ շոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 4ին մեկնելով Իւսկիւտար Գուզկունճ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ռ. Բաշամահալլէ Բաշաբահչէ Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ պիտի հանդիպի և անտի ժամը 5.45ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ։ Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.45ին շոգենաւ մը Եէնիմահալլէէն կամուրջ պիտի իջնէ Մեզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնավուտքէօյ Պէյլէրպէյի Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ	
	6 15		7 —
11 45	7 —	11 30	8 15
12 30	8 10 Պէշիկ	12 20	9 — Պէշիկ
1 —	9 —	12 50	9 35
1 30	9 35 Պէշիկ	1 20	10 5 Պէշիկ
2 —	9 55	1 50	
2 30	10 25	2 20	10 35
3 —	10 50	2 50	
3 30	11 15	3 20	11 —
4 10	11 40	3 55 Պէշիկ	11 25
4 45 Պէշիկ		4 30	11 50
5 30	12 5	5 15	
		6 15 Պէշիկ	12 5 Գզկնճ *

(* Այս շոգենաւները Հրէից տօներուն չպիտի երթևեկեն)

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 Հարէմէն Սալաճագ
11 Հարէմէն »
2 50 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 45 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 45 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ
ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 — Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

20 ՖՆՔ. 95 ՂՇ.

ԺԱՄԱԳՈՐԾ
Գ. Է. ՍԷԼՎԱՃԵԱՆ
ՄԱՀՄՈՒՏ-ՓԱՇԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԹԻՒ 244

20 ՖՐՔ. 95 ՂՐՇ.

Իւր արհեստական փորձառութիւնը գնահատող Արգոյ Հասարակութեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ այս անգամ Բարիզու ամենէն նշանաւոր գործարաններէն մին մէջ պատրաստել տուած է նշանակեալ գնով նմանը ցարդ չտեսնուած կոճէն լարուող և խիստ ձեւաւոր ժամացոյցներ որոց 20 տարի կանոնաւոր բանիլն կ'երաշխաւորէ, եթէ տարին անգամ մը միայն [illegible]։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։